cunoscŭ de câtŭ plăcerea de a tortura. Asemenea acelor criminalĭ carĭ omorŭ numaĭ pentru plăcerea de a vedea curgêndŭ sângele; ele se silescŭ sĕ aprindă inimele pentru plăcerea de a le vedea arḑêndŭ!

— Dérŭ pentru ce óre gândulŭ nu mi se maĭ ia de la dênsa? ... Şi pentru ce gândindŭ la ea nu maĭ amŭ acea linisce, acea indiferenţă care o amŭ avutŭ chiarŭ fiindŭ lêngĕ dênsa? Pentru ce...

— O! sĕ fugă, sĕ fugă cine-va de asemenea fiinţe! A le iubi este uă nenorocire; a lupta, pentru ca sĕ le sdrobéscă, este uă primejdie...

— Pênĕ în astă séră eŭ îmĭ fĕcémŭ uă plăcere vĕḑêndŭ silinţele eĭ ca sĕ mĕ amăgéscă spre a mĕ putea sdrobi; o privémŭ cu indiferenţă şi rîdémŭ în mine de scopulŭ dorinţeĭ séle. Rîdémŭ căcĭ eramŭ tare, căcĭ cocheta nu avea nicĭ uă putere asupra mea şi putémŭ rĕmânea rece în faţa eĭ. Când ênsĕ cocheta s'a transformatŭ în uă femee seriósă, când amŭ auḑit'o cântândŭ, când m'amŭ uitatŭ la dênsa şi amŭ vĕḑutŭ expresiunea angelică a figureĭ séle atuncĭ ... atuncĭ totŭ sângele mi se grămădise la inimă, capulŭ mi se ameţea, vederea eĭ îmĭ ardea ochiĭ, şi abia putémŭ reţine lacrămile ce fie-care notă a sea 'mĭ smulgea...

— O! n'aşĭ voi s'o maĭ revĕdŭ astŭ-felŭ căcĭ voiŭ fi pierdutŭ. Pierdutŭ, da, căcĭ îndată ce voiŭ iubi'o, îndată ce mĕ va vedea căḑutŭ, cocheta îşĭ va rupe masca, rĕmâindŭ aceia-ce este, dérŭ atuncĭ va fi prea têrḑiŭ pentru mine ... prea têrḑiŭ!

Sĕ fugŭ, sĕ fugŭ de dênsa, asta trebue sĕ facŭ, şi o voiŭ face ... o voescŭ.

Póte că singurătatea de care suntŭ înconjuratŭ acum face sĕ mĕ gândescŭ la dênsa, póte că tăcerea nopţeĭ face ca âncă sĕ aud vibrândŭ în inima mea vocea eĭ, póte că murmurulŭ apeĭ face că sufletulŭ meŭ îlŭ simţŭ

încă legănându-se de dulcéța cântecului sĕŭ; eĭ bine, sĕ fugŭ chiarŭ de ele pentru ca sĕ nu mĕ maĭ gândescŭ la dênsa.

Și ḑicêndŭ aceste cuvinte elŭ îșĭ grăbi pașiĭ pentru ca sĕ intre maĭ curêndŭ în casă.

Cum vedețĭ, iubițĭ lectorĭ, pe când Irma credea pe Alexandru în brațele uneĭ femeĭ și fără ca sĕ gândéscă chiarŭ la dênsa, elŭ umbla rătăcindŭ și se gândea la ea; și îngrijatŭ de schimbarea ce se făcea într'ênsulŭ, se hotăra a fugi de ea.

Lupta, ce fie-care în parte o începuse cu credința de a triumfa, acum îĭ îngrijea fórte multŭ; și ne maĭ putândŭ compta pe forțele lorŭ, amêndouĭ, și în acelașŭ timpŭ, îșĭ luaŭ hotărârea de a renunța la dênsa, și de a fugi unulŭ de altulŭ.

Mare parte din viața nóstră, și încă cea maĭ frumósă, sĕ trece în lupte; și ele pe lêngĕ că ne lipsescŭ de plăcerĭ, de fericirĭ, chiarŭ, ne facŭ încă sĕ suferimŭ.

Ne tememŭ de suferințe, voimŭ sĕ le ocolimŭ și cu tóte astea tocmaĭ peste ele dămŭ. Amŭ suferi déca ne amŭ lăsa curentuluĭ inimeĭ — așa credem noĭ, — și cu tóte astea totŭ suferimŭ luptândŭ contra aceluĭ curentŭ. Diferența este că în primulŭ casŭ amŭ suferi prin amorŭ, iarŭ în casulŭ alŭ douilea suferimŭ prin amorul propriŭ.

O! amorulŭ propriŭ câtŭ rĕŭ ne face elŭ! Câtă fericire nu se depărtéză, câte inimĭ nu se sdrobescŭ numaĭ pentru că se face prea multŭ casŭ de elŭ!

Și apoĭ acele lupte suntŭ aprópe zadarnice în ceia ce privește scopulŭ, căcĭ maĭ totŭ-d'auna ele se terminŭ prin apropierea ființelorŭ în luptă, și nu ajungŭ la altŭ resultatŭ de câtŭ la acela de a se fi perdutŭ unŭ timpŭ preciosŭ, și de a slăbi puterile a douĕ inimĭ a cărorŭ legătură arŭ fi fostŭ multŭ maĭ tare, a cărorŭ iubire arŭ fi fostŭ multŭ maĭ dulce, déca lupta nu le arŭ fi turmen-

tatŭ, déca neîncrederea ce 'șĭ arĕtaŭ unulŭ altuia nu le arŭ fi răcitŭ.

XIII

A doua ḑi de diminéţă Irma eși fórte târḑiŭ la cură, și în trăsurile figureĭ séle se putea vedea că a petrecutŭ uă nópte urâtă.

Agitată de insomnie și muncită de geloziă, ea se uita cu mânie la Ghizela pe care o bănuia că a primitŭ pe Alexandru în nóptea trecută. Astŭ-felŭ cândŭ se întâlni cu dênsa o salută cu răcélă și fără ca sĕ 'ĭ vorbéscă.

Alexandru de politeţe se duse lêngê Irma pentru a o întreba cum a petrecutŭ nóptea.

— Fórte bine; amŭ dormitŭ ênsĕ prea multŭ, așa că deșteptarea atâtŭ de târḑie 'mĭ-a causatŭ durere de capŭ.

— In adevĕrŭ se vede că sunteţĭ indispuse.

Acestŭ respunsŭ alŭ luĭ Alexandru tulbură fórte multŭ pe Irma, căcĭ 'ĭ era témă ca nu cumva elŭ sĕ înţelégă causa indisposiţiuneĭ séle. Alexandru ênsĕ nu avu nicĭ o bănuială; și, dupĕ hotărârea ce 'șĭ luase de a fugi de dênsa. maĭ schimbă âncă câte-va cuvinte și în urmă se retrase, ducêndu-se sĕ vorbiască cu Olga care în acestŭ momentŭ se plimba cu Ghizela.

Intre alte vorbe, Olga care vĕḑuse pe Alexandru vorbindŭ cu Irma, îlŭ întrebă: — Ce are d-na R... de este așa de schimbată?

— 'Mĭ-a spusŭ că o dóre capulŭ, rĕspuse elŭ?

— Nu cumva discuţiunea asupra muziceĭ ce aţĭ avutŭ erĭ séra 'ĭ-a causatŭ acéstă durere de capŭ? îlŭ întrebă Ghizela cu o ușóră zîmbire.

Alexandru după ce se uită în ochiĭ eĭ pentru a vedea déca cu intenţiune ereaŭ ḑise acele vorbe, îĭ respunse cu seriositate: — O, ce idee! Discuţiunea nu era din ace-

lea care sĕ tulbure într'atâtŭ sângele; era o discuţiune uşóră, séŭ maĭ bine ḑisŭ ne spunémŭ fie-cara ideile...

— Cu multă animaţiune, — îlŭ întrerupse ea.

— Se póte prea bine, fiind că vorbiamŭ de musică, şi ştiţĭ câtŭ de multŭ musica animéză...

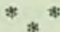
Dênsa surâse la aceste cuvinte, voindŭ a 'ĭ arĕta că nu va isbuti s'o facă a crede că convorbirea urmată în séra trecută între elŭ şi Irma era o discuţiune asupra musiceĭ.

Alexandru ênsĕ se prefăcu că nu înţelege nimicŭ din surâsulŭ eĭ, şi urmând a fi seriosŭ, 'ĭ spuse causa căreia Irma atribuia durerea şea de capŭ.

Atuncĭ o altă ideie străbătu prin mintea Ghizeleĭ; ea se gândi cá, cu totutŭ din contră de ce spunea Irma, causa arŭ fi prea puţinulŭ semnŭ, că convorbirea între Alexandru şi Irma arŭ fi urmatŭ încă şi după ce s'aŭ dusŭ acasă...

Acéstă bănuială, precum şi acelea ce Irma avea de Alexandru şi Alexandru de Irma, ereaŭ dupĕ cum ştiţĭ, fórte greşite, unele în fondŭ, altele în formă.

Unŭ lucru ênsĕ despre care Ghizela nu se înşela era gelozia ce Irma avea pentru dênsa. Ea înţelese acésta din răciala şi expresiunea ochilorŭ Irmeĭ care nu încetaŭ de a spiona pe cândŭ vorbia cu Alexandru; şi maĭ multŭ încă înţelegea cu instinctulŭ sĕŭ de femee, care nu înşală nicĭ odată în asemenea materie.

Pe séră la ora promenadeĭ, Irma rĕmase acasă şi din fundulŭ camereĭ, pentru a nu fi vĕḑută din afară, se uita pe alee pentru a vedea ce face Alexandru. Dênsulŭ se plimba şi vorbea cândŭ cu unele cândŭ cu altele din cunoscinţele séle, şi era fórte veselŭ.

Irma, pe de uă parte era mulţămită vĕḑêndŭ că A-

lexandru, nu se preocupă numaĭ de uă singură femee, ênsĕ pe de alta simţia uă amărăciune în sufletulŭ sĕŭ vĕḑêndu-lŭ atâtŭ de voiosŭ pe cândŭ dênsa lipsia de acolo.

— Dovédă, îşĭ ḑise ea suspinândŭ, că nu se intereséză de mine; că 'ĭ este indiferentŭ décă mĕ vede séŭ nu mĕ vede... Ce omŭ! Ce tărie de caracterŭ! Ce inimă rece! Eĭ bine, sĕ mĕ silescŭ sĕ deviŭ şi eŭ indiferentă.

Şi sculându-se dupĕ scaunŭ se lungi pe canapea şi începu sĕ citéscă. Citea, ênsĕ nu întorcea nicĭ uă fóie; şi cu tóte că revenea ne încetatŭ asupra celorŭ scrise pe aceiaşĭ pagină, nu înţelegea nimicŭ din ceea ce citea. Lăsă cartea, se sculă şi începu sĕ umble prin cameră, aruncându-'şĭ mereŭ ochiĭ pe promenadă; în cele din urmă se îndreptă spre garderobă cu ideea de a se îmbrăca ca sĕ iasă pe alee. Indată ênsĕ îşĭ schimbă ideea şi puindu-'şĭ la locŭ haina ce scosese, se lungi iarăşĭ pe canapea şi îşĭ reluă cartea pe care dupĕ câte-va minute o aruncă, reîncepênd a se preumbla.

Astŭ-felŭ Irma luptă cu sine ênsăşĭ totŭ timpulŭ câtŭ a cântatŭ muzica — care exalta şi maĭ multŭ încă simţimentele sale, — şi pênĕ ce lumea s'a retrasŭ dupĕ promenadă.

Pe la orele nouĕ, dupĕ ce gustă numaĭ din caféoa cu lapte, ea eşi pe alee împreuna cu mumă-sa şi cu soră-sa. Câţĭ-va din curtezaniĭ eĭ carĭ se aflaŭ acolo, se grăbiră a veni pe lêngĕ dênsa întrebând-o de ce nu a eşitŭ la muzică.

Dênsa le respunse că a statŭ culcată din causa uneĭ migrene, care nu o lăsa sĕ şéḑă nicĭ pe scaunŭ ca celŭ puţinŭ sĕ pótă privi de la feréstră.

— Dérŭ acumŭ sunteţĭ bine, — o întrebară dênşiĭ.

— Ceva maĭ bine; le rĕspunse ea, dérŭ încă mĕ dóre

capulŭ; și amŭ eșitŭ pentru ca sĕ iaŭ aerŭ și sĕ facŭ puţină mișcare.

Pe cândŭ dênșiĭ vorbéŭ, Alexandru venea pe promenadă. Irma îlŭ vĕḑu, și de n'arŭ fi fostŭ întunereculŭ nopţeĭ, pe care lumina slabă a felinarelorŭ nu 'lŭ putea învinge, ceĭ carĭ înconjuraŭ pe Irma arŭ fi pututŭ vedea roșéţa ce inundă obrajiĭ sĕĭ la vederea luĭ.

Alexandru trecu înainte fără a o vedea, séŭ prefăcêndu-se póte că nu o vede. Irma se simţi multŭ atinsă de atâta indiferenţă.

La întórcere elŭ trecu iarășĭ pe lêngĕ dênsa și asemenea fără a o vedea.

— Nu vedeţĭ bine nóptea, d-le C . . . îĭ ḑise ea după ce trecuse de dênsa.

— A! mĕ iertaţĭ dómnă. In adevĕrŭ ... vĕ recunoscŭ dupĕ voce, căcĭ altŭ-felŭ nu vĕ vedeam, chiarŭ acum dupĕ ce știŭ că sunteţĭ d-v... este atât de întunericŭ! Și apoĭ nicĭ credémŭ sĕ vĕ vĕdŭ pe alee astă-séră. Imĭ închipuiamŭ că sunteţĭ bolnavă ne vĕḑêndu-vĕ la promenadă, maĭ cu sémă știind că nu vĕ erea bine chiarŭ de diminéţă.

— Și tocmaĭ că aveaţĭ acéstă idee n'aţĭ avutŭ celŭ puţinŭ curiositatea sĕ vĕ asiguraţĭ! Urâciosŭ vecinŭ sunteţĭ, îĭ ḑise ea cu unŭ tonŭ de mustrare.

— Aveţĭ dreptate sĕ mĕ mustraţĭ pentru purtarea mea, 'ĭ respunse elŭ cu blândeţe, ênsĕ vĕ asigurŭ că numaĭ dupĕ ce amŭ vĕḑutŭ că lipsiţĭ de la promenadă m'amŭ întăritŭ în ideea că v'aţĭ fi bolnăvitŭ, și chiar acum mergeamŭ acasă sĕ cercetezŭ despre d-v.

— Vĕ mulţumescŭ celŭ puţinŭ de intenţiune décă nu de faptă, séŭ maĭ dreptŭ ḑisŭ, vĕ mulţumescŭ celŭ puţinŭ de cuvinte décă nu de intenţiune . . .

— Cum! Vĕ îndoiţĭ despre ceia ce vĕ spunŭ?

— Și de ce nu? Politeța îndatorézä pe cine-va câte uă dată sĕ spue aceia ce nicĭ gândea chiarŭ sĕ facă.

— Vĕ asigurŭ că vĕ înșelațĭ. Mĕ pedepsițĭ cam aspru pentru că nu amŭ venitŭ maĭ din vreme sĕ cercetezŭ... ênsĕ sĕ credețĭ că acésta nu a fostŭ uă neîngrijire din partea mea, dérŭ totŭ amŭ așteptatŭ ca sĕ venițĭ pe alee; mĕ gândeamŭ că póte sĕ fițĭ reținută acasă de vr'uă vizită ce ațĭ primitŭ...

— Bine, bine, trebuie sĕ vĕ credŭ căcĭ nu potŭ face altŭ-felŭ. Nu există nicĭ unŭ mijlocŭ pentru ca sĕ pótă cine-va vedea în interiorulŭ nostru și să știe astŭ-felŭ ce sĕ crédă. O, décă arŭ exista unŭ asemenea mijlocŭ câtŭ arŭ fi de bine!

— Găsițĭ că arŭ fi bine? — o întrebă Alexandru cu neîncredere. — Eŭ gândescŭ că nu, — adăugă elŭ cu óre-care ironie.

— Póte pentru d-v. — 'ĭ respunse ea cam atinsă de neîncrederea ce elŭ îĭ arăta.

— Câtă prefăcĕtorie! — 'șĭ ḑise elŭ în sine — Déca suntŭ fiinţe carĭ maĭ multŭ ca orĭ cine sĕ dorescă a nu se putea ști ceia ce este în inima lorŭ, acele fiinţe suntŭ cochetele, — și adresându-se către dênsa o întrebă: — Dérŭ acum credŭ că sunteţĭ bine și că o sĕ venițĭ la adunare?

— Suntŭ ceva maĭ bine, derŭ destulŭ de rĕŭ încă pentru ca sĕ potŭ merge la adunare.

— Nu este totŭ una déca a-țĭ sta aci séŭ décă ațĭ veni acolo?

— Negreșitŭ că nu. Amŭ eșitŭ din casă într'adinsŭ pentru ca sĕ iaŭ aerŭ, și décă este ca sĕ staŭ totŭ în casă, atuncĭ maĭ bine rĕmânémŭ la mine, căcĭ celŭ puținŭ acolo nu are sĕ fie nicĭ atâtŭ de caldŭ, nicĭ lumea care sĕ îngreuneze aerulŭ; și totŭ uă dată așŭ fi și în

tótă comoditatea de care cine-va are trebuință cândŭ nu este bine.

— Avețĭ dreptate. Și séra este atâtŭ de dulce, în câtŭ se prefere cine-va a o petrece afară . . .

— Va sĕ dică nu vĕ ducețĭ nicĭ dv. — sĕ grăbi dênsa a 'lŭ întrerupe.

— Eŭ o sĕ mĕ ducŭ, respunse elŭ cu unŭ tonŭ fórte liniștitŭ și fără nicĭ uă intențiune.

— Adineaorĭ m'ațĭ întrebatŭ déca nu 'mĭ este totŭ una sĕ staŭ aci séŭ sĕ mergŭ la adunare ; acéstă întrebare v'o facŭ și eŭ la rêndulŭ meŭ. Acum chiar 'mĭ dicețĭ că séra este destulŭ de dulce pentru ca sĕ prefere cine-va a o petrece afară, și cu tóte astea dv. vĕ ducețĭ sĕ vĕ închidețĭ în salonŭ. Nu găsițĭ că vĕ contradicețĭ ? — îĭ dise ea cu óre care amărăciune.

— In adevĕrŭ este contradicere, ênsĕ... eŭ trebuie sĕ mĕ ducŭ.

— A ! — esclamă dênsa — décă trebuie atuncĭ e altŭ ceva.

— Căcĭ alt-felŭ 'mĭ va pune lipsire. — Adăogă elŭ rîdêndŭ.

— Și vĕ este témă sĕ nu fițĭ pedepsițĭ — 'ĭ respunse ea asemenea rîdêndŭ, însă cu unŭ rîsŭ silitŭ. — Eĭ bine, vĕ poftescŭ petrecere bună.

— Vĕ mulțumescŭ. Și eŭ din parte-mĭ vĕ esprimŭ aceiașĭ dorință. Și cu atâtŭ maĭ multŭ dorescŭ ca sĕ vĕ petrecețĭ așa de bine în câtŭ sănătatea d-v. să fie pe deplin restabilită, ca ast-fel mâine sĕ putemŭ avea plăcerea de a vĕ vedea pe promenadă.

— Mĕ voiŭ sili sĕ vĕ potŭ face acéstă plăcere, — 'ĭ respunse ea cu un ton care sĕ 'ĭ arate că nu iea în seriosŭ cuvintele luĭ dise din simplă curtenire. — Alexandru salută și se depărtă.

Irma, împreună cu muma sea și soră-sa, se sculară

pentru a umbla. Douĭ din ceĭ maĭ stăruitorĭ curtezanĭ aĭ eĭ, aceĭ carĭ aŭ fostŭ umilițĭ de dênsa, o însoțiră. Eĭ începură sĕ vorbéscă de Alexandru, făcêndu-ĭ laude, pentru ca sĕ arate că nu suntŭ geloșĭ de dênsulŭ; și în scopulŭ de a revolta amorulŭ propriŭ alŭ Irmeĭ, în câtŭ sĕ o facă a se răci de elŭ, dênșiĭ începură sĕ vorbéscă de interesulŭ ce Ghizela arŭ fi inspirândŭ luĭ Alexandru, de înțelegerea ce arŭ exista între dênșiĭ, de întâlnirile lorŭ secrete; în fine că elŭ o iubește atâtŭ de multŭ, în câtŭ ochiĭ luĭ nu maĭ vĕdŭ altŭ ceva de câtŭ pe dênsa, nu 'ĭ place sĕ mérgă de câtŭ acolo unde este ea; că pentru dênsa a ajunsŭ sĕ fie fórte indiferentŭ de tótă lumea și sĕ neglijeze cu totulŭ pe cele-l-alte cunoștințe.

Fie care vorbă a lorŭ străpungea inima Irmeĭ care deja era destulŭ de muncită de gelosie. Pênĕ aci eĭ încă îĭ plăcea sĕ crédă câte uă dată, că póte se înșélă că arŭ exista înțelegere între Alexandru și Ghizela; acum ênsĕ cândŭ i se afirma acésta și de către alțiĭ, îndoială nu maĭ putea fi.

Acéstă asigurare o făcea sĕ sufere multŭ, dérŭ cu tóte astea ea avu destulă putere pentru a'șĭ ascunde suferința și a se arăta rece și indiferentă la revelațiunile ce i se făceaŭ.

Pe la orele dece ele se retraseră; iarŭ ceĭ duoĭ curtezanĭ urmară a se preumbla, nevoindŭ sĕ se ducă la adunare unde nu'ĭ interesa nimicŭ pe câtŭ timpŭ Irma nu era acolo.

— Nu știŭ ce sĕ maĭ credŭ de femeea asta, zise unulŭ din eĭ.— Ea părea atâtŭ de indiferentă de revelațiunile nóstre.

— Imĭ vine sĕ credŭ că nu este nimicŭ seriosŭ din partea eĭ pentru Alexandru, rĕspunse cel-l'altŭ.

— Nu vedĭ tu că dênseĭ îĭ place numaĭ sĕ amețéscă?

Dintre atâţia carĭ o curtéză, ajuns'a vre-unuluĭ sĕ câştige vre-o favóre de la dênsa?

— Cu tóte acestea ea are o deosebită atenţiune pentru Alexandru; privirile séle aŭ maĭ multŭ focŭ cândŭ se uită la elŭ. Aséră nu vedeaĭ câtŭ era dênsa de animată în convorbirea lorŭ?

— Şi câtŭ de contrariată de venirea nóstră!

— De sigurŭ ea se intereséză de Alexandru..

— Nu vedeaĭ cumŭ voea sĕ'lŭ facă a nu se duce la adunare pentru ca sĕ rĕmâe cu dênsa?

— Şi cu tótă stăruinţa'a fostŭ refusată. Sĕ fie elŭ óre indiferentŭ de dênsa?

— Se póte! Şi se maĭ póte încă ca tocmaĭ acéstă indiferenţă sĕ o facă a se interesa de elŭ. Femeile suntŭ fórte curióse.

— Eĭ bine, dérŭ déca se intereséză de dênsulŭ cum de a rĕmasŭ atâtŭ de rece la tóte silinţele nóstre de a 'ĭ aprinde gelozia, făcênd'o sĕ crédă că elŭ iubesce pe uă alta?

— Nu maĭ sciŭ ce sĕ credŭ. Femeia asta orĭ că nu are inimă şi atuncĭ nu póte iubi pe nimenĭ dérŭ îĭ place sĕ ameţéscă pe toţĭ, séŭ că este uă mare comediană.

XIV

Irma, dupĕ ce s'a dusŭ acasă, se retrase în camera sea spuindŭ mumă-seĭ că se simte obosită şi voesce sĕ se culce.

Rĕmasă singură, ea se aşedă pe canapea şi puindu'şĭ cótele pe masă şi cu capulŭ între mânĭ, se cufundă în gândurĭ. Din cândŭ în cândŭ îşĭ strângea cu putere capulŭ ca cum arŭ fi avutŭ témă ca mintea'ĭ sĕ nu se rătăcéscă.

Dupĕ maĭ multŭ timpŭ de gândire, se sculă cu repeḑiciune și începu sĕ se plimbe prin cameră.

— Vaĭ! câtŭ suferŭ de multŭ! — ḑicea ea cu unŭ accentŭ de durere. — Eĭ suntŭ împreună, îșĭ strângŭ mâinele, căutăturile lorŭ se confundŭ una într'alta, inimile lorŭ batŭ de uă potrivă; eĭ se iubescŭ, suntŭ fericițĭ, iarŭ eŭ, eŭ suntŭ aci singură cu durerea mea, cu disperarea mea, cu gelozia care îmĭ sdrobesce sufletulŭ, îmĭ róde inima, îmĭ apasă sênulŭ, îmĭ arde corpulŭ, îmĭ rătăcesce mintea!

— Déca așŭ fi maĭ rĕmasŭ pe alee, în fața acelorŭ nemernicĭ carĭ îșĭ făcéŭ uă plăcere a 'mĭ sfâșia inima prin vorbele lorŭ, așŭ fi căḑutŭ josŭ înecată de sângele ce mi se grămădise la inimă și prin silințele ce'mĭ făcémŭ de a ascunde de dênșiĭ urmele sîngerânde ale ghiarelorŭ acestuĭ monstru care se numesce gelozie!...

— O! de astă dată nu maĭ mĕ potŭ amăgi. Il iubescŭ! îlŭ iubescŭ!...

— Dérŭ elŭ? Elŭ nu mĕ iubesce, elŭ iubesce pe uă alta! Pe uă alta? Și cu ce dreptŭ? Pentru ce pe alta și nu pe mine? Carĭ suntŭ meritele aceleĭ femeĭ pentru a o prefera mie? — Nu suntŭ eŭ destulŭ de frumósă? Ochiĭ meĭ scânteetorĭ nu aŭ căutatŭ în totŭ-d'auna sĕ topéscă ghiața sufletuluĭ sĕŭ? Vocea mea, nu 'mĭ a spusŭ chiarŭ elŭ, că a pătrunsŭ în adânculŭ inimeĭ séle? — Pentru ce dérŭ stă elŭ rece în fața mea? Pentru ce 'mĭ rĕsplătesce cu indiferență tóte silințele mele de a 'lŭ vedea, de a 'lŭ întâlni și de a 'ĭ vorbi? Pentru ce disprețuesce amorulŭ meŭ și iubesce pe acea femee? Ce a făcutŭ ea pentru dênsulŭ ca sĕ 'ĭ câscige inima? Suferit-a ea uă parte celŭ puținŭ din ceia-ce suferŭ eŭ? — Petrecut-a ea ca mine ḑile și nopțĭ de o necurmată agitare? Sângeratu-s'a inima eĭ, precumŭ sângeréză a mea, prin luptele ce amŭ cu

mine însu'mĭ? — Jertfi-ta ea pentru elŭ, precum jertfesceŭ eŭ pe toţĭ aceia carĭ mĕ adorŭ? Dispreţuit-a ea amorulŭ acelorŭ carĭ arŭ iubi-o şi călcat-a în picióre inima lorŭ precum o facŭ eŭ pentru dênsulŭ? Nimicŭ! Nu a făcutŭ nimicŭ, şi cu tóte astea ea este iubită! . . . Sdrobită de suferinţă şi cu mintea muncită de gândurĭ; uă obosélă îĭ coprinse corpulŭ şi, simţindu'şĭ piciórele slabe, se lungi pe canapea şi rĕmase în amorţire cu ochiĭ aţintiţĭ în tavanŭ.

Unŭ cartŭ de oră trecu fără ca ea sĕ facă vre-o mişcare, fără ca sĕ ḑică vre-unŭ cuvêntŭ.

Dupĕ aceia începu iarăşĭ a 'şĭ vorbi.

— Mĕ întrebŭ, carĭ suntŭ meritele aceleĭ femeĭ pentru a fi iubită de elŭ. Mĕ întrebŭ, ce a făcutŭ ea pentru ca sĕ'ĭ câştige inima. Câtŭ suntŭ de nebună şi câtŭ trebue să fie de rătăcită mintea mea pentru ca sĕ'mĭ facŭ asemenea întrebărĭ! Dérŭ ce a făcutŭ elŭ pentru mine ca sĕ'mĭ pótă câştiga inima? Carĭ suntŭ meritele séle pentru a mĕ face sĕ dispreţuescŭ pe toţĭ pentru dênsulŭ? Cine este elŭ pentru ca sĕ mĕ facă pe mine, — pe mine la ale căreĭ picióre amŭ vĕḑutŭ în totŭ-d'auna pe aceĭ carĭ mĕ întâlneaŭ, — se încovoiaŭ înaintea luĭ şi amorŭ propriŭ şi voinţa mea pênĕ astăḑĭ atâtŭ de tare —? Şi cumŭ a rĕspunsŭ elŭ la tóte câte amŭ făcutŭ pentru dênsulŭ! A rĕspunsŭ prin indiferenţă. Inima sa a rĕmasŭ rece la tóte încercările mele.

Cu tóte astea erĭ séra cândŭ a venitŭ sĕ 'mĭ mulţăméscă pentru că amŭ cântatŭ, vocea luĭ era aşa de atingĕtóre, expresiunea figureĭ séle atâtŭ de melancolică, privirea ochilorŭ sĕĭ atâtŭ de dulce în câtŭ a sguduitŭ întréga mea fiinţă şi m'a făcutŭ sĕ simţŭ în inima mea mişcărĭ necunoscute... Atuncĭ elŭ era cu totulŭ schimbatŭ; ca nicĭ uă dată ochiĭ sĕĭ privindu-mĕ aruncaŭ scânteĭ, iérŭ mâna sea ardea strângêndŭ pe a mea orĭ

cândŭ se întâlnéŭ la cadrilŭ. Ghiaţa se transformase în focŭ! Insĕ acéstă transformare nu a durat multŭ, căcĭ de uă dată elŭ redevĕni érăşĭ cum fusese maĭ 'nainte. Cum s'arŭ putea explica aceste schimbărĭ atâtŭ de repeḑĭ?

Ea remase câte-va minute pe gândurĭ căutândŭ sĕ înţelégă ce a pututŭ face pe Alexandru sĕ devie de uă dată aşa de rece din tandru ce era chiarŭ la începutulŭ cadriluluĭ.

— Sĕ se fi temutŭ de ea, séŭ sĕ fi observatŭ că tandreţele ce făcea cu mine o supăraŭ pe dênsa? Se póte prea bine, uă dată că 'lŭ iubesce nu putea sĕ fie indiferentă vĕḑêndu'lŭ atâtŭ de caldŭ lêngă altă femee. — A! dérŭ... — urmă ea dupĕ câte-va minute de tăcere, acumŭ îmĭ aducŭ aminte de surîsurile, de privirile, de vorbele ce schimbamŭ cu vis-aviulŭ meŭ la cadrilŭ, şi se póte ca ele sĕ fi fostŭ causa schimbăreĭ séle. Aşa trebuie sĕ fie; de sigurŭ asta e causa.

— Dérŭ atuncĭ elŭ este gelosŭ, şi ca sĕ fie gelosŭ trebuie sĕ mĕ iubéscă, séŭ celŭ maĭ puţinŭ sĕ se intereseze de mine. Dérŭ décă mĕ iubesce pentru ce mĕ ocolesce, pentru ce fuge de mine? Póte că 'ĭ este témă că nu l'aşŭ iubi... Se póte prea bine; nu mĕ silescŭ eŭ sĕ ascundŭ de dênsulŭ iubirea mea? Póte elŭ vedea în inima mea pentru ca sĕ scie pe cine dintre eĭ toţĭ iubescŭ séŭ aşŭ putea iubi?

— O! décă aşa arŭ fi! Décă acésta este causa că elŭ mĕ ocolesce; déca neîncrederea, érŭ nu indiferenţa, arŭ fi care sĕ 'lŭ opréscă de a se apropia de mine, atuncĭ suferinţa mea arŭ înceta, căcĭ silindu-mĕ sĕ 'ĭ inspirŭ încrederea l'aşŭ face sĕ mĕ iubéscă...

— Sĕ mĕ iubéscă! Ensĕ cumŭ déca inima luĭ nu este liberă?

Și veselia care pentru unŭ momentŭ îĭ luminase fruntea dispăru pronunciândŭ cele din urmă cuvinte.

— Sĕ fie óre adevĕratŭ că elŭ iubesce pe acea femee? — urmă ea după câte-va momente de reflecțiune și începêndŭ a umbla prin cameră. — Nu se póte sĕ mĕ fi înșelatŭ credêndŭ acésta? Și aceĭ carĭ 'mĭ aŭ afirmatŭ că eĭ se iubescŭ nu se póte sĕ se fi înșelatŭ asemenea? Dér déca dênșiĭ, vĕdêndŭ răcéla mea pentru acea femee și înțelegêndŭ bănuéla, m'aŭ mințitŭ în scopulŭ de a mĕ pedepsi pentru ceea ce le amŭ făcutŭ aséră? séŭ, înțelegêndŭ că 'lŭ iubescŭ, aŭ voitŭ sĕ mĕ facă a mĕ răci de elŭ?

Irma maĭ făcu câte-va ocolurĭ prin cameră și în urmă se opri pentru a se uita la césŭ; după aceia stinse lumînarea, se aședă pe scaunulŭ de la feréstră, ridică încetŭ transparentulŭ și se puse, ca și în nóptea trecută, sĕ privéscă pĕ promenadă.

— Este aprópe miezulŭ nopțeĭ. Ce o fi făcêndŭ elŭ acumŭ? Sĕ fie încă la adunare séŭ... o fi la dênsa? Cum așŭ vrea sĕ sciŭ! Cum așŭ dori sĕ potŭ cunósce adevĕrulŭ! câtŭ așŭ fi de fericită déca s'arŭ putea sĕ mĕ asigurŭ că elŭ nu o iubesce, că nu există nimicŭ între dênșiĭ... O! îndoelile astea îmĭ rodŭ inima! Nesiguranța mĕ omóră.

Și redemându'șĭ capulŭ pe spatele scaunuluĭ ea redeveni tăcută, urmândŭ ênsĕ a se uita pe feréĕtră.

De uă dată sare de pe scaunŭ, se repede la ușe o deschide, iese cu iuțélă în coridorulŭ din curte și, rezemându'șĭ cótele pe balconŭ, aștéptă pe Alexandru pe care 'lŭ vĕduse venindŭ.

Alexandru rĕmase surprinsŭ vĕdêndŭ pe Irma în coridorŭ la uă oră atâtŭ de înaintată.

— Cumŭ, nu v'ațĭ culcatŭ încă? — o întrebă elŭ.

— Nu potŭ sĕ dormŭ, — respunse ea.

— Sunteţĭ totŭ indispusă. Incĕ vĕ dóre capulŭ? Nu aţĭ făcutŭ nimicŭ pentru ca sĕ slăbiţĭ durerea.

— Durerea mea este fórte tenace şi din ce în ce se înrăutăţesce maĭ multŭ, îĭ respunse ea cu descurajare.

— Décă rĕulŭ merge crescêndŭ, de ce nu chemaţĭ unŭ medicŭ? De ce vĕ neîngrijiţĭ sănătatea şi lăsaţĭ bóla sĕ devie seriósă? — îĭ ḑise elŭ cu nelinisce.

— A! mediciĭ... respunse ea terminându'şĭ ideea printr'unŭ gestŭ de dispreţŭ.

— Cum! rĕulŭ d-v. este atâtŭ de mare în câtŭ sĕ vĕ facă sĕ disperaţĭ? S'aŭ aveţĭ vre una din acele suferinţe asupra cărora şciinţa medicală nu are nicĭ o putere?

— Sĕ nu maĭ vorbimŭ despre acésta, — ḑise Irma. — Suferinţa mea nu vĕ póte interesa, şi ast-felŭ nu voescŭ ca vorbindŭ numaĭ de mine sĕ vĕ stricŭ efectulŭ celŭ bunŭ, impresiunile frumóse care v'arŭ fi lăsatŭ petrecerea din astă séră.

— In adevĕrŭ, bóla d-v. mĕ îngrijesce. Ea vĕ înăspresce atâtŭ de multŭ în câtŭ vĕ face sĕ fiţĭ răutăciósă.

— Spune'mĭ cum a'ĭ petrecutŭ? — îlŭ întrerupse ea. — Era lume multă? Societatea a fostŭ destulŭ de animată?

— Lume era multă, ênsĕ animaţiunea lipsea cu totulŭ. Şi nicĭ putea fi alt-felŭ pe câtŭ timpŭ d-v. nu eraţĭ acolo.

— 'Mĭ aĭ spusŭ că nu 'ţĭ place sĕ facĭ complimente; 'mĭ aĭ spusŭ că iubescĭ sinceritatea şi urăscĭ linguşirile, şi cu tóte astea acum viĭ sĕ 'mĭ facĭ complimente şi te silescĭ sĕ 'mĭ liguşescĭ amorulŭ propriŭ. Spune'mĭ când aĭ fostŭ, în adevĕrŭ, atuncĭ séŭ acum? — îlŭ întrebă ea cu unŭ tonŭ, gravŭ.

— Atuncĭ. — respunse elŭ cu franchеţe.

— Pentru ce déră începĭ a'ţĭ forţa naturelulŭ?

— Pentru că câte uă dată este cine-va datorŭ sĕ facă și aceia ce place altora.

— Va sĕ ḑică d-ta creḑĭ că eŭ iubescŭ complimentele și 'mĭ place sĕ fiŭ lingușită ?

— Lucrulŭ este fórte naturalŭ. Ațĭ trăitŭ în totŭ-d'auna cu ele, vi s'aŭ spusŭ atâtŭ de multe în câtŭ v'ar lipsi multŭ cândŭ nu le-ațĭ maĭ avea, și déră mĕ silescŭ ca celŭ pucinŭ sĕ nu vĕ anuiezŭ. Dorința mea este ca sĕ vĕ facŭ plăcute aceste câte-va momente care le vețĭ pierde cu mine.

— Te înșelĭ fórte multŭ și în ceea cĕ creḑĭ despre mine, și în mijloculŭ ce aĭ ales pentru a 'țĭ realisa dorința ce ḑicĭ că aĭ de a'mĭ face plăcută societatea d-tale. Tocmaĭ pentru că amŭ trăitŭ totŭ-d'auna în mijloculŭ complimentelorŭ amŭ pututŭ învĕța sĕ le sciŭ prețiu câtŭ ele valorezŭ; și tocmaĭ pentru că mi s'aŭ spusŭ atâtŭ de multe amŭ ajunsŭ sĕ fiŭ desgustatŭ de ele. Nu dér prin complimente, nicĭ prin lingușirĭ mĕ veĭ face sĕ 'mĭ placă că te găsescĭ lângă mine.

— V'așŭ ruga sĕ 'mĭ spunețĭ prin ce așŭ putea sĕ vĕ facŭ plăcută societatea mea, căcĭ altŭ-felŭ așŭ putea éră-șĭ sĕ greșescŭ asupra mijloculuĭ ce voiŭ alege.

— Și țiĭ multŭ ca sĕ facĭ aceia ce 'mĭ arŭ fi plăcutŭ ? îlŭ întrebă ea uitându-se în ochiĭ luĭ pentru a vedea déca este sinceră întrebarea ce îĭ face.

— Fórte multŭ — respunse elŭ cu bună credință.

— Eĭ bine, numaĭ prin sinceritate...

— Mijloculŭ este fórte ușorŭ și plăcutŭ pentru mine, căcĭ v'amŭ spusŭ că iubescŭ sinceritatea, — o întrerupse elŭ.

— Și prin franchețe, adăogă ea urmândŭ a'șĭ termina ideia din care a fostŭ întreruptă. — Aĭ voi sĕ respunḑĭ la orĭ-ce întrebare 'țĭ așŭ face eŭ ?

— De ce nu ?

— Priimescĭ?

— Priimescŭ cu bucurie pe câtŭ timpŭ îmĭ ḑiceţĭ că acésta v'arŭ face plăcere.

— Şi 'mĭ făgăduescĭ sĕ 'mĭ respunḑĭ cu francheţe? Imĭ făgăduescĭ sĕ fiĭ sincerŭ, îlŭ întrebă ea exprimândŭ îndoéla.

— Făgăduescŭ. — rĕspunse elŭ cu unŭ tonŭ asigurătorŭ.

— Iţĭ mulţumescŭ, — îĭ ḑise ea luându-ĭ mâna.

— Mâna vĕ arde! Aveţĭ căldură!..

Şi pe cândŭ elŭ 'ĭ ḑicea aceste cuvinte câte-va fiorurĭ făcu sĕ tremure corpulŭ Irmeĭ.

— Pentru Dumneḑeŭ, numaĭ staţĭ aci intraţĭ în cameră. Voiţĭ sĕ răciţĭ? Dupĕ ce că nu sunteţĭ bine...

— Nu face nimicŭ; nu voiŭ intra maĭ 'nainte de a'mĭ rĕspunde la câte-va întrebărĭ.

O! nu se póte. Nu primescŭ sĕ maĭ staţĭ nicĭ unŭ minutŭ aci. Nu vedeţĭ cum tremuraţĭ? Lăsaţĭ pentru mâine întrebările ce voiţĭ a'mĭ face.

— Póte că te grăbescĭ sĕ te culcĭ? îĭ ḑise ea uitându-se lungŭ la dênsulŭ.

— O! ce idee aveţĭ de mine décă credeţĭ că m'aşŭ putea gândi la somnŭ când sunt lângă d-vóstă? îĭ rĕspunse elŭ cu unŭ tonŭ de mustrare.

— Eĭ bine, atuncĭ lasă-mĕ sĕ începŭ întrebările...

— Nu! Este cu neputinţă sĕ vĕ lasŭ sĕ maĭ staţĭ aci. Suntŭ détorŭ sĕ vĕ oprescŭ de a vĕ înrăi bóla. Şi décă nu mĕ ascultaţĭ sĕ lăsaţĭ pe mâine aceea ce voiţĭ sĕ mĕ întrebaţĭ, vĕ declarŭ că nu numaĭ nu vĕ voiŭ rĕspunde nimicŭ dérŭ încĕ mĕ voiŭ vedea nevoitŭ sĕ vĕ bagŭ cu sila în casă...

— De ce te îngrijescĭ aşa de multŭ de mine? Ce face cu asta décă mĕ voiŭ bolnăvi maĭ rĕŭ? 'ĭ ḑise ea privindu'lŭ cu dulcéţă.

— Nebună întrebare! Ea 'mĭ dovedesce că avețĭ frigurĭ în capŭ, 'ĭ rĕspunse elŭ zâmbindu'ĭ și apucând'o de mână. — Dér pentru că vĕdŭ că nu voițĭ sĕ mĕ ascultațĭ suntŭ silitŭ sĕ facŭ aceea ce amŭ ḑisŭ.

Și cu cea-l-altă mână apucând'o de talie o trase în cameră, și rîḑêndŭ 'ĭ ḑise:

— Așa se face copiilorŭ neascultătorĭ. Acum sĕ vĕ culcațĭ și sĕ vĕ silițĭ a dormi.

— O, nu te duce maĭ înainte de a mĕ face sĕ sciŭ ceea ce dorescŭ, 'ĭ ḑise Irma cu o privire dulce și rugătóre. — Altŭ-felŭ nu mĕ voiŭ putea linisci tótă nóptea, décă voiŭ rĕmânea érășĭ în ideile care mĕ frământă. Vino de șeḑĭ aci pe canapea pentru câte-va minute.

Și dupĕ ce 'lŭ luă de mână și 'lŭ așeḑă pe canapea lângă dênsa, se uită lungŭ în ochiĭ luĭ fără a 'ĭ ḑice nicĭ unŭ cuvêntŭ.

— De ce te uițĭ așa lungŭ la mine? o întrebă elŭ zîmbindŭ.

— Cautŭ sĕ 'țĭ citescŭ în ochĭ pentru ca sĕ sciŭ ce idee 'țĭ veĭ fi făcênd de mine, ce impresiune veĭ fi avênd vĕḑêndu-te aci lângă mine nóptea la uă oră atâtŭ de înaintată. Ideia trebuie sĕ 'țĭ fie urâtă, érŭ impresiunea fórte în desavantagiulŭ meŭ, o sciŭ, suntŭ sigură ênsĕ nu am ce face, trebue sĕ sfârșescŭ cu acéstă nesiguranță care 'mĭ frământă corpulŭ și 'mĭ rătăcesce mintea.

— Linisciți-vĕ, dómnă. Vĕ asigurŭ că...

— O! te rogŭ nu te exprima cu acestŭ tonŭ rece și cu cuvinte de acelea pe carĭ eticheta le face obligatoriĭ într'unŭ salonŭ și pentru uă persónă abia cunoscută. Cu mine întrebuințéză unŭ tonŭ maĭ dulce, exprimă-te într'unŭ modŭ maĭ familiarŭ, precum facŭ eŭ, tratéză-mĕ ca pe uă amică, căcĭ altŭ-felŭ nu așŭ putea sĕ 'țĭ facŭ nicĭ uă întrebare. Amŭ trebuință sĕ fiŭ încuragiată și, déca nu m'așĭ crede în facia unuĭ amicŭ, atuncĭ arŭ trebui sĕ

renunţŭ la hotărârea ce amŭ luatŭ, şi sĕ rĕmâiŭ totŭ în posiţia durerósă în care mĕ găsescŭ.

— Iţĭ mulţumescŭ pentru favórea ce'mĭ acordĭ de a mĕ considera ca pe unŭ amicŭ, şi te asigurŭ că mĕ voiŭ sili sĕ meritŭ acéstă favóre şi sĕ rĕspundŭ la încrederea ce 'mĭ areţĭ — îĭ ḑise elŭ luând'o de mână. — Acum sĕ 'ţĭ spuiŭ ceea ce începusemŭ cândŭ maĭ întreruptŭ. Zicémŭ ca sĕ te liniscescĭ în privinţa impresiuneĭ ce aşŭ avea vĕḑêndu-mĕ aci la o oră atâtŭ de înaintată, căcĭ acésta este prin întêmplare; d-ta nu aĭ voit'o, dérŭ eŭ te amŭ adusŭ cu sila în casă — ca pe copiĭ, adăogă elŭ zîmbindŭ. — Câtŭ pentru că 'mĭ aşŭ putea face uă ideie urâtă de d-ta fiindŭ că m'aĭ opritŭ de a mĕ retrage, te asigurŭ de contrariŭ. — Acésta este uă dovadă de încrederea ce aĭ în mine, şi ea mĕ face sĕ te stimezŭ.

— Iţĭ mulţumescŭ, amiculŭ meŭ, pentru aceste cuvinte; Ele îmĭ facŭ multŭ bine. Acum te rogŭ sĕ 'mĭ spuĭ unde aĭ fostŭ erĭ nóptea dupĕ ce de la adunare ne aĭ adusŭ pênĕ acasă şi, în locŭ de a intra te aĭ întorsŭ?

Ea îĭ făcu acéstă întrebare cu uă voce mişcată, érŭ inima i se bătea cu putere asceptândŭ rĕspunsulŭ. Elŭ observă mişcarea eĭ şi se grăbi a 'ĭ respunde zîmbindu'ĭ dulce.

— 'Ţĭ amŭ spus'o chiarŭ atuncĭ cândŭ m'aĭ întrebatŭ, m'amŭ dusŭ sĕ umblu.

— 'Mĭ-aĭ făgăduitŭ sĕ fiĭ francŭ în rĕspunsurile ce 'mĭ veĭ da, şi cu tóte astea de la începutŭ îţĭ uiţĭ făgăduéla, — îĭ ḑise ea cu descurajare.

— Te asigurŭ că 'ţĭ spuiŭ adevĕrulŭ.

— Amiculŭ meŭ, suntŭ disperată, căcĭ mĕ vĕdŭ înşelată în credinţa ce 'mĭ-amŭ pusŭ în d-ta. 'Mĭ-aĭ vorbitŭ atâtŭ de multŭ de sinceritate în câtŭ nu mĕ maĭ putémŭ îndoi că o voiŭ găsi în d-ta; şi acéstă credinţă m'a hotărâtŭ sĕ viŭ la explicaţiunĭ. — Dérŭ iată-mĕ chiarŭ de

la începutŭ descuragiată vĕḑêndŭ că voescĭ a mĕ amăgi asupra unuĭ lucru prin uă afirmaţiune, despre a căreia falsitate suntŭ sigură.

— Cum? Despre ce asigurare îmĭ vorbescĭ? De ce creḑĭ că te amăgescŭ . . .

— Pentru că amŭ statŭ necontenitŭ la feréstră și nu te-amŭ vĕḑutŭ pe promenadă unde arŭ fi urmatŭ sĕ fiĭ décă în adevĕrŭ plecase-șĭ ca sĕ umbli, — îlŭ întrerupse ea cu ochiĭ schineteinzĭ de mânie, vĕḑêndŭ din falsitatea rĕspunsuluĭ că elŭ a fostŭ la o femee.

— Va sĕ ḑică eramŭ spionatŭ, — îĭ ḑise elŭ rîḑêndŭ, și plinŭ de bucurie aflândŭ că ea s'a interesatŭ de dênsulŭ.

— Da, eraĭ spionatŭ, căcĭ așa se spionéză aceĭ carĭ nu spunŭ adevĕrulŭ; eĭ trebuiescŭ demascaţĭ, — îĭ rĕspunse Irma cu buzele tremurânde.

Alexandru o privea cu linisce și dulcéţă, și cu câtŭ o vedea maĭ mișcată cu atâtŭ bucuria sea era maĭ mare.

— Eĭ bine, amica mea, 'ţĭ voiŭ spune pentru ce frumoșiĭ ochĭ aĭ drăgălașuluĭ spionŭ aŭ fostŭ obosiţĭ în ḑadarŭ, și cum credinţa ce elŭ 'șĭ-a formatŭ este greșită. Dupĕ ce te-amŭ lăsatŭ, amŭ apucatŭ la drépta și amŭ eșitŭ în drumulŭ celŭ mare. Eramŭ atâtŭ de preocupatŭ în câtŭ nu sciamŭ nicĭ ce direcţiune luamŭ, nicĭ unde mĕ ducŭ pașiĭ meĭ. Când m'amŭ treḑitŭ din gândirea în care eramŭ cufundatŭ, atuncĭ amŭ vĕḑutŭ că mĕ aflamŭ fórte departe de satŭ. Iată pentru ce nu putémŭ fi pe promenadă.

— Va sĕ ḑică nu venéĭ de la o femee când te-amŭ vĕḑutŭ viindŭ cu pașĭ grăbiţĭ? — îĭ ḑise ea cu ochiĭ inundaţĭ de bucurie.

— Nu eŭ venémŭ de la o femee, ci gândulŭ meŭ. Și pașiĭ meĭ eraŭ grăbiţĭ căcĭ voiamŭ sĕ mĕ culcŭ pentru a nu mĕ maĭ gândi la dênsa . . .

— Și cine era acea femee care te preocupa așa de multŭ? îlŭ întrerupse ea cu iuțélă și nelinisce.

— Eraĭ d-ta, îĭ rĕspunse elŭ privind'o cu uă privire melancolică.

— Eŭ? Este adevĕratŭ? Nu mĕ amăgescĭ? îlŭ întrebă ea transportată de bucurie și apucându'lŭ de mâinĭ.

— Fórte adevĕratŭ, — îĭ rĕspunse elŭ cu seriositate. Pentru ce nu mĕ credĭ?

— Și . . . pentru ce voiaĭ sĕ mĕ gonescĭ chiarŭ din gându'țĭ dupĕ ce totŭ-d'auna m'aĭ ocolitŭ în realitate? Alexandru îĭ spuse atuncĭ ceia-ce 'șĭ-a vorbitŭ elŭ singurŭ în nóptea trecută. A spusŭ totŭ afară de partea aceia în care se coprindea cum elŭ a înțelesŭ scopulŭ eĭ, cum s'a hotărâtŭ sĕ lupte pentru a 'ĭ arĕta că grațiile séle nu aŭ nicĭ uă putere asupra luĭ, și cum în fine a renunțatŭ la luptă vĕdêndŭ pericolulŭ.

La rêndulŭ sĕŭ Irma spuse luĭ Alexandru tóte luptele ce avea cu dênsa, tóte îndoelile carĭ o frământaŭ, tóte torturile gelozieĭ, în fine totŭ ce scițĭ; ascundêndŭ și dênsa asemenea partea privitóre la hotărârea eĭ de a 'lŭ face s'o iubéscă pentru a 'lŭ putea sdrobi.

S'arŭ putea mira cine-va cum amêndouĭ, ca cum arŭ fi fostŭ povĕțuițĭ de uă altă persónă, aŭ pututŭ face aceiașĭ înlăturare, s'aŭ hotărâtŭ sĕ ascundă unulŭ de altulŭ acelașĭ lucru. Cu tóte acestea lucrulŭ este fórte simplu; eĭ se teméŭ că déca 'șĭ vorŭ mărturisi scopulŭ ce fie-care în parte aŭ avutŭ, s'arŭ întêmpla ca acéstă idee sĕ urmede a 'ĭ frământa, făcêndu'ĭ sĕ crédă că și unulŭ și altulŭ încă îșĭ urmăresce acelŭ scopŭ, și astŭ-felŭ aruncêndŭ îndoéla în sufletulŭ lorŭ, sĕ facă a li se rĕci inimele.

— Acum încă un cuvêntŭ, — dise Irma dupĕ ce sfârși totŭ ce avea de spusŭ.

— Spune'mĭ pe parola de onóre că nu iubescĭ pe acea femee, că nu esistă nimicŭ între amêndouĭ.

— Pe parola mea de onóre îțĭ spuiŭ că nu iubescŭ pe acea femee, și că nu esistă nimicŭ între noĭ . . .

Elŭ nu apucase âncă sĕ sfârșéscă bine, când brațele Irmeĭ se aruncară dupĕ gâtulŭ luĭ, și cu ochiĭ scăldațĭ în lacrimĭ și aprinșĭ de bucurie, îĭ ḑise : — Alexandre te iubescŭ ! ! !

Alexandru o apucă de talie, o strânse la pieptu'ĭ și împletindu'șĭ buzele cu buzele eĭ, îĭ rĕspunse prin cele maĭ arḑĕtóre sĕrutărĭ.

XV

A doua ḑi diminéța, sórele pĕtrunḑêndŭ în camera Irmeĭ prin ochiurile de susŭ ale ferestrelorŭ, transparentele nefiindŭ de câtŭ jumĕtățĭ, îĭ surprinse dormindŭ. Irma cu capulŭ resematŭ pe pieptulŭ luĭ Alexandru, iarŭ Alexandru cu capulŭ rezematŭ pe capulŭ eĭ, avêndŭ douĕ mâinĭ încrucișate, iarŭ pe cele-l'alte una într'alta, păréŭ a fi deșteptĭ atâtŭ figurile lorŭ eraŭ de animate, atâtŭ surîsurile lorŭ era de dulcĭ, și cu tóte astea eĭ dorméŭ. Ênsĕ somnulŭ 'ĭ a surprinsŭ în transportulŭ fericireĭ și astŭ-felŭ păstraŭ âncă pe fața lorŭ și animațiunea voluptățeĭ și surîsurile fericireĭ. Buzele lorŭ între-deschise eraŭ âncă umede de roua voluptățeĭ . . .

In acea diminéță razele sóreluĭ sorbi uă rouă cu multŭ maĭ dulce ca acea a rozelorŭ.

. . . .

Muzica începêndŭ sĕ cânte, eĭ se desceptară, și cea din tâiŭ mișcare a lorŭ fu de a se îmbrățișa.

— Dumneḑeule ! — ḑise Irma îngrijată : Cântă muzica ! Lumea pe promenadă și tu âncă aicĭ . . . Çum sĕ facemŭ ca sĕ poțĭ eși fără a fi vĕḑutŭ ?

— Nu te îngriji atâtŭ, draga mea, tocmaĭ că lumea este pe promenadă n'are cine sĕ mĕ vadă. Ușile dândŭ în galeria din curte, în fața căreia numaĭ suntŭ alte case, și camera mea fiindŭ la ḑece pașĭ de a ta, îmĭ va fi ușorŭ sĕ esŭ și sĕ intru la mine, fără a mĕ vedea nimenĭ.

— Dérŭ déca s'arŭ întêmpla sĕ trécă cine-va prin curte tocmaĭ când eșĭ tu? Séŭ déca mumă-mea orĭ soră-mea esŭ din camera lorŭ în acelașŭ momentŭ cu tine?

— Atuncĭ dute tu acolo și veḑi-le ce facŭ, și déca potŭ eși acum orĭ sĕ asceptŭ pênĕ se vorŭ duce.

— Așa maĭ bine. Și déca, eșindŭ de acolo, nu va fi nimenĭ pe afară, amŭ sĕ tușescŭ ca semnŭ că poțĭ eși.

Inainte de a eși pe ușe Irma se aruncă în brațele luĭ Alexandru și, sărutându-se de maĭ multe orĭ, îșĭ ḑiseră la revedere.

Irma ducêndu-se la ușa camereĭ mumă-seĭ, o găsi închisă. Bătu dérŭ, nu rĕspunse nimenĭ.

— Aŭ plecatŭ. Atâtŭ maĭ bine.

Și uitându-se în tóte părțile și nevĕḑêndŭ pe nimenĭ ea tuși. Alexandru, care ascepta la ușe, auḑindŭ semnalulŭ, eși cu iuțélă și intră în camera luĭ fără a fi fostŭ vĕḑutŭ.

Dupĕ unŭ cartŭ de oră elŭ era pe alee, și dupĕ câteva minute în urma luĭ veni și Irma.

Ea era atâtŭ de veselă și surîdea cu atâta voioșie la tóte cunoscințele, în câtŭ bănuelile începură sĕ se formeze în mintea tuturorŭ.

Ghizela era maĭ multŭ ca orĭ-care surprinsă, vĕḑêndŭ pe Irma că vine la dênsa și întinḑêndu'ĭ mâna, îĭ vorbea cu multă amabilitate, pe când cu uă ḑi înainte o ocolea și o privea cu mânie.

Bănuéla din partea eĭ era multŭ maĭ seriósă, maĭ cu sémă că ochiĭ sĕĭ ca femee sciaŭ maĭ bine sĕ citéscă în ochiĭ Irmeĭ, carĭ schinteiaŭ de mulțumire.

Alexandru ênsĕ maĭ cu experienţă şi maĭ stăpênŭ pe sine, era neschimbatŭ, şi nimenĭ nu putu sĕ înţelégă ceva de la dênsulŭ. In zadarŭ Ghizela căuta şi prin privirĭ şi prin cuvinte sĕ pótă surprinde ceva de la elŭ.

In cursulŭ ḑileĭ, Alexandru, întâlnindu-se cu Irma, îĭ ḑise sĕ fie maĭ cu luare aminte la tóte mişcările eĭ pentru ca sĕ nu înţelégă lumea, care începuse deja sĕ bănuéscă relaţiunile lorŭ.

— Tu escĭ maĭ cu minte de câtŭ mine chiarŭ în propriulŭ meŭ interesŭ, — îĭ ḑise ea zîmbindu'ĭ.

— Trebue sĕ fiŭ, şi amŭ datoria chiarŭ de a fi cu minte. 'Mĭ-aĭ încredinţatŭ onórea ta şi suntŭ rĕspunḑĕtor . . .

— Eŭ suntŭ sigură de tine că nu o veĭ compromite, — îlŭ întrerupse ea.

— Nu este destulŭ ca eŭ sĕ nu abusezŭ de încrederea ta, nu este destulŭ ca eŭ sĕ nu te compromitŭ, fie ca mişelŭ prin voinţă, fie ca uşurelŭ prin neîngrijire, dérŭ suntŭ datorŭ sĕ te observŭ şi pe tine şi sĕ te oprescŭ de a face astŭ-felŭ cum sĕ se pótă trăda secretulŭ nostru.

— Escĭ unŭ îngerŭ, iubitulŭ meŭ, — îĭ ḑise ea privindu'lŭ cu recunoscinţă.

— Nu suntŭ unŭ îngerŭ, dérŭ suntŭ unŭ omŭ care 'mĭ înţelegŭ datoria ce amŭ către o femee care s'a încreḑutŭ în mine. Şi afară de acésta, gândesce, că uă dată amorulŭ nostru cunoscutŭ, elŭ póte sĕ sfârşéscă prin a se face cunoscutŭ şi de soţulŭ tĕŭ, căcĭ suntŭ multe rĕutăţĭ în lume, şi una din ele arŭ putea sĕ comită acéstă infamie; atuncĭ soţulŭ tĕŭ orŭ va veni sĕ te ia, orĭ te va chema. Şi atuncĭ . . . sórele amoruluĭ va apune pentru noĭ, şi luna fericireĭ nu ne ve maĭ lumina . . .

— O! nu 'mĭ zugrăvi unŭ tabloŭ aşa de tristŭ. Sĕ gonimŭ orĭ-ce idee care arŭ putea sĕ ne amărască dulcéţa ḑilelorŭ carĭ le vomŭ putea petrece împreună. Sĕ profitămŭ de féricirea în care ne găsimŭ. Vomŭ avea destulŭ

timpŭ, și âncă prea multŭ, pentru amărăciune și suferință atuncĭ când vomŭ fi departe unulŭ de altulŭ.

— Tocmaĭ pentru ca sĕ putemŭ fi maĭ multŭ timpŭ fericițĭ trebue sĕ ne silimŭ a ascunde fericirea nóstră.

— Aĭ dreptate. Sĕ fimŭ maĭ cu îngrijire.

Séra eĭ se duseră la adunare unde nu fură nicĭ prea mult nicĭ prea puținŭ împreună, așa în câtŭ sĕ depărteze orĭ-ce bănuélă. Irma urmă a fi ca și maĭ înainte înconjurată de curtezanĭ, și Alexandru asemenea vorbea, glumea și rîdea cu tóte, dérŭ maĭ multŭ cu Ghizela, care avea cele maĭ grele bănuelĭ despre dênșiĭ, și pe carĭ elŭ se silea sĕ le risipéscă.

Alexandru se ducea regulatŭ la Irma în tóte nopțile, dupĕ ce toțĭ ceĭ din vecinătate eraŭ culcațĭ, și nu eșea de la dênsa de câtŭ a doua ḑi diminéța.

Astŭ-felŭ în tot-d'auna luna îĭ găsea descepțĭ și îĭ lăsa adormițĭ iarŭ sórele găsindu'ĭ adormițĭ îĭ descepta.

Acelŭ care arŭ fi cunoscutŭ relațiunile lorŭ, acelŭ care arŭ fi sciutŭ întâlnirile lorŭ, acelŭ carĭ 'ĭ-arŭ fi pututŭ vedea, în liniscea și singurătatea nopțeĭ, atâtŭ de transportațĭ: elŭ de voluptatea care anima corpulŭ Irmeĭ, ea de melancolica și dulcea expresiune a poeticeĭ naturĭ a luĭ Alexandru, n'arŭ fi maĭ doritŭ altă fericire în lume de câtŭ sĕ pótă avea fericirea lorŭ.

Și cu tóte astea Alexandru nu era pe deplinŭ fericitŭ.

Adesea, în mijloculŭ transporturilorŭ chiarŭ, și maĭ cu sémă în acele momente când Irma îlŭ îmbăta prin grațiile și voluptatea corpuluĭ sĕŭ, elŭ se întreba déca aceea pe care strânge la pieptulŭ sĕŭ este uă femee séŭ uă sirenă.

Gândulŭ sĕŭ nu se putea depărta, cu tóte silințele ce 'șĭ făcea, de la ideia că Irma âncă urmăresce scopulŭ eĭ,

maĭ cu sémă acum, de a 'șĭ rĕsbuna pentru că nu numaĭ 'ĭ-a resistatŭ, dérŭ âncă a făcut'o sĕ îngenuche înaintea luĭ. Și acéstă idee îlŭ făcea sĕ 'șĭ opréscă inima din aventurile séle și sĕ nu pótă gusta în libertate din cupa fericireĭ.

Prima impresiune face multŭ, și efectulŭ eĭ nu se póte pierde, séŭ celŭ puținŭ nu așa ușorŭ, orĭ-care arŭ fi conduita nóstră în urmă.

Bănuelile se nascŭ din cele maĭ micĭ lucrurĭ sub efectulŭ aceleĭ impresiunĭ.

Astŭ-felŭ Alexandru, neîncetatŭ urmăritŭ de impresiunea ce 'ĭ-a lăsatŭ femeea cochetă, nu se putea în destulŭ încrede în amorulŭ Irmeĭ, maĭ cu sémă că dênsa nu schimbase maĭ nimicŭ din obiceiurile eĭ de a fi totŭd'auna urmărită și înconjurată de curtezanĭ. Ea pretexta că o face acésta pentru ca sĕ nu dea bănuelĭ lumeĭ care, vĕḑênd'o schimbată, arŭ căuta, și arŭ sfârși prin a afla, causa aceleĭ schimbărĭ.

Ênsĕ acestŭ pretextŭ era fórte slabŭ pentru Alexandru, a căreĭ natură și ideĭ le cunóscețĭ. Elŭ îĭ ḑisese ca sĕ fie în reservă cu dênsulŭ în fața lumeĭ, dérŭ prin acésta nu înțelegea ca sĕ urmeze cu ușurința eĭ de maĭ 'nainte față cu ceĭ-l'alțĭ.

— Căcĭ nu înțelegŭ, îĭ ḑicea elŭ într'una din nopțĭ, ce câștigă uă femee care se silesce sĕ ascunḑă de lume legătura ce arŭ avea cu un bărbatŭ, prin mijloculŭ de a o face sĕ créḑă în existența maĭ multorŭ legăturĭ. Din contră, uă legătură, maĭ cu sémă seriósă, se póte scuza; maĭ multe ênsĕ de o dată, séŭ fie chiarŭ succesive, nu suntŭ nicĭ o dată scuzate.

— Suntŭ eŭ óre în acéstă condițiune? îlŭ întrebă ea privindu'lŭ cu mirare.

— Déca nu escĭ lumea ênsĕ te póte crede astŭ-felŭ, căcĭ ea judecă dupĕ ceia-ce vede. Cunósce ea întâlnirile

nóstre? Nu, și cu tóte astea ele existŭ. Eĭ bine totŭ așa arŭ putea sĕ existe maĭ multe asemenea întâlnirĭ și ea sĕ nu le cunóscă. Sĕ 'ţĭ daŭ unŭ exemplu : tu chiarŭ nu credéĭ, și âncă cu siguranţă, că între mine și Ghizela e-rea uă înţelegere, și că mĕ ducémŭ la dênsa? Și pe ce altŭ era întemeiată acea credinţă de câtŭ pentru că mĕ vedéĭ vorbindŭ cu dênsa? Apoĭ déca tu, care sciĭ prin tine ênsĕ'ţĭ că póte cine-va sĕ vorbéscă orĭ câtŭ de multŭ, fie cu uă persónă, fie cu maĭ multe, fără ca în realitate sĕ existe ceva, și âncă aĭ pututŭ bănui, dérŭ acele persóne carĭ nu aŭ ideĭ asemenea cu ale téle, cum voescĭ sĕ nu bănuéscă?

— E destulŭ că eŭ mĕ sciŭ nevinovată, rĕspunse ea cu încredere că rĕspunsulŭ sĕŭ nu póte fi combătutŭ.

— O! te înșelĭ, draga mea. Nu este destulŭ ca uă femee sĕ fie nevinovată, trebue sĕ o și créḑă lumea ca fiindŭ astŭ-felŭ. Ceva maĭ multŭ, nu este destulŭ ca lumea sĕ fie sigură de nevinovăţia eĭ, trebue sĕ o créḑă și seriósă pentru a o putea stima. Uă fiinţă ușurică nu póte nicĭ uă dată inspira nicĭ stimă nicĭ încredere.

— Dérŭ 'ţĭ-amŭ spusŭ că aceia ce facŭ este pentru ca sĕ depărtezŭ orĭ-ce bănuélă despre amorulŭ nostru.

— Și eŭ 'ţĭ-amŭ rĕspunsŭ că nu vĕḑŭ resultatulŭ bunŭ la care aĭ putea ajunge ascunḑêndŭ legătura nóstră . . .

— Cum! aĭ uitatŭ ce 'mĭ-aĭ ḑisŭ? se grăbi ea a 'lŭ întrerupe. — Nu 'mĭ-aĭ ḑisŭ că, déca lumea arŭ afla, arŭ putea sĕ afle și bărbrtulŭ meŭ și atuncĭ orĭ va veni sĕ mĕ ia séŭ mĕ va chema?

— Nu m'aĭ lăsatŭ sĕ terminŭ și de aceia 'ţĭ pare că mĕ contraḑicŭ. Ḑicémŭ că ce aĭ câștiga ascunḑêndŭ legătura nóstră prin mijloculŭ de a face pe lume sĕ créḑă în existenţa altorŭ legăturĭ? Acele fiinţe rĕutăcióse despre carĭ 'ţĭ vorbémŭ că s'arŭ putea găsi ca sĕ facă cunoscută bărbatuluĭ tĕŭ legătura nóstră, n'arŭ putea óre totŭ așa

de bine, și cu aceiașĭ rĕutate, sĕ 'ĭ comunice bănuelile lorŭ? Și atuncĭ rezultatulŭ arŭ fi acelașŭ căcĭ n'arŭ fi unŭ bărbatŭ seriosŭ, déca uă legătură n'arŭ suferi'o, dérŭ maĭ multe arŭ tolera.

— Eĭ bine, iubitulŭ meŭ, voiŭ căuta sĕ fiŭ maĭ reservată.

Ea promitea, ênsĕ îșĭ făcea marĭ silințe ca sĕ 'șĭ ție promisiunea. Este atâtŭ de greŭ, maĭ cu sémă pentru uă cochetă, sĕ'șĭ schimbe viața, sĕ renunțe la acele plăcerĭ de tóte ḍilele de a se vedea înconjurată, adorată și disputată; sĕ abdice la suveranitatea sea de regină — vĕḍêndŭ cumŭ prin grațiile séle face unŭ supusŭ din orĭ-ce ființă întâlnesce ea, în orĭ-ce locŭ și țéră s'arŭ afla, — pentru ca sĕ rĕmâie uă simplă muritóre.

Triumfulŭ acela de momente o îmbată atâtŭ de mult, în câtŭ sĕ nu pótă înțelege, nicĭ vedea, că acelŭ triumfŭ nu este de câtŭ unŭ fumŭ care amețesce numaĭ, fără ca în realitate sĕ 'ĭ facă viața dulce, umplându'ĭ inima de adevĕratele transporturĭ ale iubireĭ.

Cu tóte astea Irma iubea, séŭ celŭ puținŭ credea că iubesce pe Alexandru, și astŭ-felŭ căuta sĕ facă totulŭ pentru a 'lŭ mulțumi; ênsĕ cu tótă voința, cu tóte silințele ce'șĭ făcea, ea nu putea sĕ ésă totŭ-d'auna triumfătóre din lupta ce întreprindea contra naturaluluĭ sĕŭ; și adesea, fără sĕ vrea, fără sĕ scie cum, redevenea ceea ce fusese maĭ 'nainte.

Alexandru care vedea luptele eĭ și înțelegea sacrificiile ce dênsa făcea pentru elŭ, îĭ era recunoscătorŭ și se silea sĕ o resplătéscă prin uă iubire seriósă; dér silințele séle eraŭ aprópe zadarnice, căcĭ dupĕ cum amŭ spusŭ, prima impresiune ce 'ĭ rĕmăsese de la Irma, precum și ideea că dênsa êncĕ 'șĭ urmăresce scopulŭ, îlŭ făcea sĕ se îndoéscă despre sinceritatea eĭ; și astŭ-felŭ iubirea luĭ se slăbea din ce în ce maĭ multŭ.

Și apoĭ, unŭ amorŭ formatŭ din luptele ambițiuneĭ nu putea sĕ fie unŭ adevĕratŭ amorŭ.

Silințe îșĭ făcea și unulŭ și altulŭ, voința de a se iubi era și dintr'o parte și din cea-l-altă, ênsĕ voința și silințele Irmeĭ eraŭ învinse de naturalulŭ sĕŭ ușurelŭ, érŭ acelea ale luĭ Alexandru de inima sea seriósă.

Naturalulŭ nu se póte schimba, maĭ cu sémă de uă dată, — acésta este posibilŭ încetulŭ cu încetulŭ, cu timpulŭ și prin împrejurărĭ, érŭ inima nu primesce nicĭ uă dată a fi siluită.

XVI

In acéstă situațiune se găséŭ eĭ cândŭ într'o ḑi, pe timpulŭ promenadeĭ, Alexandru rĕmase uĭmitŭ înaintea uneĭ femeĭ care abia sosise în diminéța aceleĭ ḑile.

Era uă jună fată blondă, cu pĕrulŭ auriŭ, cu ochiĭ albastriĭ, cu genele încrețite, sprincenele dese și maĭ multŭ drepte de câtŭ arcuite, nasulŭ, gura și gâtulŭ demne de a servi ca modelŭ, conturulŭ capuluĭ ceva maĭ prelungŭ de câtŭ rotundŭ; iarŭ albețea pelițeĭ nu se putea deosebi de aceia a crinuluĭ de câtŭ numaĭ prin reflecțiunea culóreĭ celorŭ 19 rose ale etățeĭ séle. In fine corpulŭ era în cea maĭ perfectă armonie cu capulŭ.

Alexandru, vĕḑênd'o, remase, cum amŭ spusŭ, uĭmitŭ uĭtându-se dupĕ dênsa.

Ceea ce îlŭ frapase maĭ multŭ era expresiunea dulce, melancolică și seriósă a figureĭ séle. Umbletulŭ sĕŭ, mișcările corpuluĭ și privirile eĭ exprimaŭ modestia.

Matilda, cu care Alexandru se preumbla în acelŭ momentŭ, rĕmase și ea cu ochiĭ la dênsa.

— Cine sĕ fie acéstă frumusețe îngeréscă? ḑise Alexandru întorcându-se către cumnată-sea.

— In adevĕrŭ ea este prea frumósă, respunse Mathilda. Dorescŭ prea multŭ sĕ sciŭ cine este.

— Mĕ ducă sĕ cercetezŭ despre dênsa, căcĭ suntŭ fórte nerăbdătorŭ sĕ aflu, ḑise Alexandru depărtându-se.

Elŭ se duse la maĭ tóte cunoscinţele luĭ, femeĭ şi bărbaţĭ, ênsĕ toţĭ eraŭ ca şi dênsulŭ impresionaţĭ de frumuseţea eĭ, şi doritorĭ de a sci cine este, căcĭ nu o cunoscea nimenĭ.

Alexandru se întórse lêngă cumnată-sea pentru a 'ĭ spune că nu a isbutitŭ sĕ afle nimicŭ.

— Va sĕ ḑică este uă stea nouă care se ivesce pentru prima óră pe ceriŭ, ḑise Mathilda zîmbindŭ.

— Uă stea! ḑi maĭ bine uă planetă în faţa căreia s'arŭ putea găsi umilite atâtŭ Luna câtŭ şi Sórele, — o întrerupse elŭ vorbind cu entusiasmŭ.

In acelŭ momentŭ, eĭ se întâlniră cu uă bătrână care locuia în Sibiŭ şi cu care se cunoscéŭ fiindŭ vecină cu dênşiĭ.

— Ce ḑicĭ, domnule Alexandre, îĭ ḑise bătrâna oprindu-se în locŭ, despre noutatea venită în băĭ, şi care a pusŭ în mişcare pe tótă lumea?

— Ḑicŭ că trebue sĕ fie vr'uă ḑînă, atâtŭ este de frumósă şi necunoscută de nimenĭ. Orĭ pe cine amŭ întrebatŭ, n'a sciutŭ sĕ 'mĭ spue cine este.

— Eĭ bine, eŭ te potŭ sluji, 'ĭ rĕspunse bătrâna.

— Cum, d-tea o cunoscĭ?

— Da, şi âncă fórte bine, căcĭ suntemŭ din acelaşŭ oraşŭ. Este uă româncă de la noĭ; uă ḑînă din Transilvania, adăogă ea rîḑêndŭ.

— Ḑîna munţilorŭ! esclamă Alexandru.

— Şi care are acelaşŭ nume cu Elena din poveste, urmă bătrâna.

— Elena! ea se numesce Elena? Eĭ bine, Elena aceea din poveste nu a pututŭ fi maĭ frumósă ca acésta, ḑise Alexandru.

— Și pe câtŭ este de frumósă pe atâtŭ e și de bună; unŭ giuvaerŭ nepreţuitŭ. Acelŭ care o va lua de soţie ve avea uă adevĕrată comóră, urmă dênsa apăsândŭ pe cuvêntŭ și uĭtându-se în ochiĭ luĭ Alexandru.

Alexandru ênsĕ neînţelegêndŭ, séŭ făcêndu-se că nu înţelege gândulŭ bătrâneĭ, o întrerupse întrebând'o cu cine a venitŭ în băĭ frumósa Elenă.

— Este venită cu mumă-sa care a rĕmasŭ vĕduvĕ de vr'uă treĭ anĭ.

— Și aceea cu care umblă ea este mumă-sa?

— Da.

— Va sĕ ḑică Elena nu are tată?

— Nu. Elŭ a muritŭ de inimă rea, căcĭ 'șĭ a perdutŭ uă frtmósă avere ce avea.

— Vĕ mulţumescŭ pentru bunătatea d-v. de a 'mĭ îndeplini dorinţa ce aveamŭ.

— 'Mĭ pare bine că amŭ pututŭ sĕ vă facŭ uă mică slujbă, 'ĭ ḑise bătrâna întrerupêndu'lŭ. — Veḑĭ, bătrânele suntŭ și ele câte uă dată bune la ceva.

— Indatorirea ce 'mĭ aţĭ făcutŭ este mare, căcĭ eram fórte nerăbdătorŭ de a afla cine este acea frumuseţe, și nimenĭ nu scia sĕ 'mĭ spue...

— Te credŭ, te credŭ. Așa suntŭ tinereţele; îndată ce vede câte uă frumușică îĭ sfârie inima, respunse ea rîḑêndŭ.

In acelŭ momentŭ trecu pe lângă dênșiĭ Olga și cu Ghizela.

— Alexandre, avemŭ sĕ te întrebămŭ ceva, 'ĭ ḑise Olga.

— Viŭ îndată, 'ĭ rĕspunse elŭ, și adresându-se către bătrâna 'șĭ scóse pălăria și salutând'o 'ĭ ḑise:

— Mĕ iertaţĭ că vĕ lasŭ. D-vóstră rĕmâneţĭ cu cumnată-mea pênĕ ce voiŭ termina cu aceste dame carĭ voescŭ sĕ 'mĭ vorbească.

— Du-te, du-te, nu te opri de mine. Tinereţea nu trebue sĕ 'șĭ pérḑă vremea cu bătrâneţea.

— Tinerii nu potŭ sĕ pérḑă trecêndu'șĭ vremea cu bătrânii, 'ĭ ḑise Alexandru. — Din contră, câscigŭ prin sfaturile ce iaŭ de la dênșiĭ; bătrâniĭ aŭ esperienţa de care tineriĭ suntŭ lipsiţĭ.

— Așa o fi; ênsĕ esperienţa bătrânilorŭ nu slujesce nimicŭ celorŭ tinerĭ; eĭ facŭ totŭ ce sciŭ, și prea bine făcu, respunse bătrâna.

Aci sĕ 'mĭ permiteţĭ, iubiţĭ lectorĭ, a întrerupe pe bătrâna pentru a ḑice câte-va cuvinte asupra celorŭ ḑise de ea. Décă este adevĕratŭ că esperienţa nu arŭ servi nimicŭ tinereţeĭ, că dênsa nu arŭ opri pe tinerĭ de a face totŭ atâtŭ de multe nebuniĭ ca acelea carĭ le facŭ lipsindu-le ea, nu este ênsĕ adevĕratŭ că nu arŭ servi la nimicŭ într'unŭ modŭ absolutŭ. Eŭ credŭ că esperienţa arŭ aduce marĭ serviciurĭ tinereţeĭ, căcĭ printr'ênsa arŭ sci tineriĭ sĕ câștige și sĕ păstreze aceea ce iubescŭ. Câte inimĭ nu s'aŭ sdrobitŭ, câte legăturĭ nu s'aŭ ruptŭ, câte amorurĭ nu s'aŭ ocolitŭ, câte fericirĭ nu s'aŭ înstrăinatŭ din causă că orĭ bărbaţiĭ séŭ femeile, décă nu și uniĭ și alţiĭ, n'aŭ sciutŭ cum sĕ se câscige unulŭ pe altulŭ, nicĭ sĕ se păstreze uă-dată că s'aŭ câscigatŭ.

Aceste puţine cuvinte ḑise, sĕ ne întórcemŭ la bătrâna și sĕ o urmămŭ de unde amŭ întrerupt'o.

— Tinereţea trebue sĕ 'șĭ petreacă, urmă ea. — Totul este sĕ scie cine-va cum sĕ 'șĭ o întrebuinţeze maĭ bine aci esperienţa ar putea fi de folos. Insĕ din nenoro-

cire ea vine prea târḑiŭ.... atuncĭ când nu maĭ póte sluji la nimic! Cu dragă inimă ne am lipsi noĭ bĕtrâniĭ de dênsa, déca s'arŭ putea sĕ maĭ fimŭ tinerĭ. Eŭ, când așŭ maĭ fi o détă tênĕră, esperienţa nu m'arŭ opri d'a face maĭ multe nebuniĭ ca acelea carĭ le facŭ tineriĭ, din potrivă, căcĭ sciŭ ce se perde uă détă cu tinereţea, ḑise ea cu unŭ tonŭ glumeţŭ și rîḑênd.

— Eŭ ascult totŭ-d'auna pe ceĭ bĕtrânĭ și urmezŭ poveţele lorŭ. Astŭ-felŭ dérŭ, retrăgêndu-mĕ, vĕ daŭ uă dovadă că mĕ grăbescŭ sĕ folosescŭ de ele, ḑise Alexandru asemenea rîḑêndŭ, și salutând'o se depărtă.

— Prea bine facĭ, 'ĭ rĕspunse ea, și adresându-se către Mathilda ḑise: Așa suntŭ tineriĭ; 'ĭ veḑĭ ca uă sfârlează în tóte părţile, alérgă după tóte, pênĕ ce uă détă li se înfundă la câte una, și atuncĭ nu maĭ vĕdŭ, nu maĭ audŭ.

— Pentru câtă-va vreme, o întrerupse Mathilda.

— Ba ḑeŭ, câte uă détă cadŭ de 'șĭ spargŭ capulŭ, rĕspunse bĕtrâna, — și celŭ puţinŭ déca arŭ cădea pe mâinile uneĭ femeĭ cum se cade! Dérŭ maĭ adesea se perdŭ pentru nisce femeĭ de nimicŭ. Eŭ cunoscŭ câţĭ-va tinerĭ care umblă zăpăciţĭ, turbaţĭ, după nisce lepădăturĭ; iată cum 'șĭ petrecŭ tinereţea, cum 'șĭ cheltuescŭ ceĭ maĭ frumoșĭ anĭ aĭ vêrsteĭ, și paguba nu este numaĭ atâtŭ, paguba cea maĭ mare este că cu asemenea legăturĭ eĭ sĕ facŭ nenorociţĭ pentru totŭ-d'auna, căcĭ iaŭ apucăturĭ rele, rĕmânŭ cu obiceiurĭ urâte, rĕmânŭ stricaţĭ. Nu maĭ suntŭ bunĭ nicĭ sĕ 'șĭ véḑă de treburile lorŭ, nu maĭ suntŭ bunĭ nicĭ pentru familiile lorŭ. Vaĭ de bieţiĭ părinţĭ aĭ cărorŭ copiĭ cadŭ pe mâinile femeilorŭ stricate, vaĭ de bietele surorĭ cu asemenea fraţĭ, căcĭ și uniĭ și altele, în locŭ sĕ se bucure și sĕ afle unŭ sprijinŭ în copiĭ și fraţiĭ lorŭ, înghitŭ amărăciune dupĕ urmă-le; iérŭ

dreptŭ sprijinŭ îĭ facŭ adesea sĕ roşéscă pentru faptele lorŭ.

— Aĭ dreptate, mare dreptate, — îĭ respunse Mathilda. — Eĭ suntŭ uă nenorocire şi pentru dênşiĭ şi pentru familiile lorŭ.

— Şi de câte orĭ vĕdŭ câte unŭ tênĕrŭ tremură inima în mine sĕ nu audŭ că s'a încurcatŭ cu vre-una din acele femeĭ stricate. Este bine sĕ se însóre cine-va de timpuriŭ pentru ca sĕ fie feritŭ de asemenea rătăcirĭ. Mĕ uitŭ la domnulŭ Alexandru, care îmĭ pare a fi unŭ băiatŭ fórte bunŭ, şi 'mĭ zicŭ că arŭ fi păcatŭ sĕ cadă vre-uă dată pe mâinile unorŭ asemenea femeĭ. N'arŭ fi bine sĕ 'lŭ însuraţĭ?

— O, aşa de tênĕrŭ! Arŭ fi rĕŭ şi pentru elŭ şi pentru nevasta luĭ. Toţĭ aceĭ carĭ se însóră prea tinerĭ sfârşescŭ prin a trăi rĕŭ cu nevestele, căcĭ nebuniile carĭ nu le aŭ făcutŭ ca neînsuraţĭ le facŭ în urmă, şi ele suntŭ cu atâtŭ maĭ marĭ cu câtŭ aŭ începutŭ maĭ târḑiŭ. Trebue maĭ ântêiŭ sĕ 'şĭ trécă cine-va furiile tinereţeĭ, sĕ dobândéscă óre care esperienţă de viaţa casnică, şi în urmă sĕ se însóre. Atuncĭ pe de uă parte este maĭ potolitŭ, iérŭ pe de alta avêndŭ cunoscinţă de lume va şci şi va putea sĕ pue preţŭ pe nevasta luĭ. Altŭ-felŭ în locŭ de unŭ nenorocitŭ vorŭ fi douĭ.

Câtŭ despre căsătoriile acelea carĭ se facŭ între douĭ copiĭ ele suntŭ cu desăvârşire nenorocite. Şi cum arŭ putea fi altŭ-felŭ pe câtŭ timpŭ caracterulŭ lorŭ nu este încă formatŭ, mintea îndestulŭ de cóptă, şi esperienţa, pentru a putea cunósce lumea şi deosebi binele din rĕŭ, le lipsesce? Bărbatulŭ, maĭ cu sémă, care trebue sĕ conducă, sĕ formeze pe soţia sea, cum o va putea elŭ face, cândŭ dênsulŭ chiarŭ are trebuinţă de a fi condusŭ? găsescŭ déră că décă este uă

mare greșélă pentru aceĭ carĭ se însorŭ prea tinerĭ apoĭ cu atâtŭ maĭ mare este ea pentru aceĭ carĭ se căsătorescŭ âncă de copiĭ, căcĭ pentru aceștia se vorŭ găsi totŭ-d'auna persóne, chiarŭ printre amicĭ, carĭ se profite de neexperiența și sburdălnicia caracteruluĭ lorŭ neformatŭ, pentru a aduce desordinea în căsătorie amăgindŭ pe unulŭ din soțĭ. Nu maĭ puținŭ mare este greșala acelorŭ femeĭ în vêrstă carĭ se căsătorescŭ cu bărbațĭ prea tinerĭ pentru ele. Pentru dênsele viața va fi amară, căcĭ în locŭ de a fi conduse vorŭ trebui sĕ conducă și orĭ câtŭ li s'arŭ părea de ușurŭ acésta, în realitate ênsĕ este fórte greŭ avêndŭ a lupta și contra revoltelorŭ, óre cum legitime, ale soțuluĭ — care n'arŭ primi bucurosŭ sĕ fie, cum se ḑice, purtatŭ de nasŭ, — și contra ridicoluluĭ la care s'arŭ expune atâtŭ pentru că 'șĭ arŭ lua unŭ rolŭ care nu este alŭ lorŭ, câtŭ și pentru escesele la carĭ le vorŭ împinge gelosia de care inima lorŭ va fi totŭ-d'auna muncită.

— Aĭ dreptate, mare dreptate și multă minte, draga mamiĭ, îĭ ḑise bĕtrána mângâind'o; — când tóte femeile arŭ fi ca d-ta, atuncĭ primejdia de care suntŭ amenințațĭ tineriĭ nu arŭ maĭ exista. Ênsĕ din nenorocire se găsescŭ multe femeĭ de acelea stricate, și pare că este unŭ făcutŭ ca tocmaĭ către ele sĕ 'ĭ tragă ața. Pare că aŭ pe draculŭ în ele atâtŭ sciŭ sĕ 'ĭ atragă și sĕ 'ĭ îmbrobodéscă. De téma unorŭ astŭ-felŭ de femeĭ ḑicémŭ că arŭ trebui sĕ însurațĭ pe d-lŭ Alexandru, căcĭ arŭ fi păcatŭ sĕ se pérḑă unŭ așa tênĕrŭ.

— O! pentru dênsulŭ nu e nimicŭ de temutŭ, căcĭ pe asemenea femeĭ le urăsce și le disprețuesce. Și cu tóte că este âncă prea tênĕrŭ, nu 'ĭ lipsesce ênsĕ óre-care esperiență și cunoscință de femeĭ pentru a sci sĕ facă deosebire între ele. Natura luĭ ênsĕșĭ este celŭ maĭ bunŭ

apĕrătorŭ pentru dênsulŭ; luĭ nu 'ĭ place de câtŭ ce este bunŭ. Astŭ-felŭ dérŭ pericolŭ nu există.

— Sĕ dea Dumneḑeŭ sĕ fie totŭ-d'auna aşa, căcĭ îţĭ spunŭ dreptŭ 'mĭ-e dragŭ acestŭ tênĕrŭ.

* * *

— Suntŭ la ordinele d-v., ḑise Alexandru ajungêndŭ pe Olga şi pe companiona sea.

— Te-aĭ apucatŭ sĕ sminteştĭ şi pe cele bĕtrâne acum? îĭ ḑise Olga rîḑêndŭ. — Aĭ sfârşitŭ cu cele tinere.

— Amŭ vĕḑutŭ că nu amŭ trecere lângă ele şi astŭ-felŭ m'amŭ hotărâtŭ sĕ'mĭ încercŭ noroculŭ cu cele bĕtrâne.

— Noroculŭ d-tale este prea lacomŭ şi o sĕ sfârşéscă prin a muri de ... apoplexie, — îĭ ḑise Ghizela zîmbindŭ.

— Ḑicețĭ maĭ bine că va sfârşi prin a muri din lipsa de hrană, — rĕspunse Alexandru.

— Nu pociŭ sĕ ḑicŭ acésta căcĭ numaĭ hrana nu 'ĭ-arŭ putea lipsi; afară décă cum-va elŭ va fi prea capriciosŭ, prea dificilŭ în câtŭ sĕ nu 'lŭ pótă mulţumi nimicŭ, — îĭ ripostă Ghizela cu unŭ tonŭ jumĕtate seriosŭ şi jumĕtate glumeţŭ.

— Aide, aide, mărturisesce adevĕrulŭ, — îĭ ḑise Olga cu uă seriositate comică, — Spune cum este: lacomŭ séŭ capriciosŭ?

— Nu este nicĭ una nicĭ alta.

— Suntețĭ prea ascunşĭ, îĭ ḑise Ghizela.

— Şi multŭ prefăcutŭ, adăogă Olga.

— Protestezŭ, se grăbi a ḑice Alexandru.

— Una din douĕ cată sĕ primescĭ, — îĭ rĕspunse Ghizela.

— Eĭ bine déca este sĕ cădemŭ la învoială, ḑise elŭ rîḑêndŭ, atuncĭ primescŭ calificaţiunea de ascunsŭ, iarŭ

câtŭ pentru aceea de prefăcutŭ o respingŭ ca nemeritată.

— Atuncĭ, fiindŭ-că ne-amŭ învoitŭ, sĕ trecemŭ la ceea-ce aveamŭ sĕ te întrebămŭ, — îĭ ḑise Olga.

— Sĕ vedemŭ, despre ce este vorba? — întrebă Alexandru.

— Este vorba sĕ ne spuĭ déca aĭ aflatŭ în fine cine este acea frumósă despre care te interesaĭ atâtŭ ca sĕ afli, și împreună cu d-ta și noĭ, căcĭ âncă nu scimŭ nimicŭ.

Alexandru îĭ spuse totŭ ce aflase de la bĕtrâna.

— Frumósă fată! — esclamă Olga.

— Prea frumósă, — adăogă Ghizela. — De astă dată norocululŭ d-tale nu va maĭ suferi de lipsă... și orĭ câtŭ arŭ fi de deficilŭ, va putea sĕ fie pe deplinŭ satisfăcutŭ.

— O! norocululŭ meŭ, chiarŭ de arŭ exista, nu va putea fi atâtŭ de puternicŭ în câtŭ sĕ mĕ facă a câștiga inima uneĭ zîne.

— Bagă de sémă, Alexandre, pericolulŭ este mare, — îĭ ḑise Olga.

— O! sciŭ, o credŭ și mĕ temŭ în destulŭ, — rĕspunseŭ Alexandru.

— Avemŭ sĕ te perdemŭ dintre noĭ, — îĭ ḑise Ghizela.

— O! vorŭ fi destuĭ carĭ sĕ 'mĭ facă concurență și sĕ mĕ oprescă atâtŭ de a 'mĭ da totŭ timpulŭ eĭ, câtŭ și de a mĕ pierde astŭ-felŭ precum aveţĭ témă. Rivaliĭ facŭ și dênșiĭ serviciĭ câte uă dată.

— Concurenţĭ, și âncă fórte mulţĭ, aţĭ maĭ avutŭ d-v., și cu tóte astea eĭ nu v'aŭ putută împedica de a rĕmânea singurŭ stăpânŭ pe inima ce 'ţĭ disputaŭ, — îĭ rĕspunse Ghizela cu intenţiune și uitându-se în ochiĭ luĭ.

— O! ce idee! Imĭ place sĕ credŭ că glumiţĭ, căcĭ altŭfelŭ déca seriosŭ vorbiţĭ, vĕ rĕspundŭ că vĕ înșelaţĭ fórte

multŭ în bănuelile ce avețĭ, — îĭ rĕspunse Alexandru cu seriositate.

— In totŭ casulŭ, de astă dată pericolulŭ esistă, îĭ ḑise Olga, pentru a interveni vĕḑêndŭ că Alexandru se supără de bănuielile Ghizeleĭ, — și inima ta, pe care pênĕ acum aĭ fostŭ stăpânŭ, este în mare riscŭ de a 'țĭ o perde.

Eĭ bine, cândŭ pericolulŭ va deveni seriosŭ atuncĭ iéŭ uă trăsură, alergŭ la Brașovŭ și mĕ ducŭ la societatea de asigurare contra incendiuluĭ sĕ 'mĭ asigurezŭ inima, — rĕspunse elŭ rîḑêndŭ, voindŭ sĕ facă a se perde seriositatea cu care rĕspunse alusiuneĭ ce Ghizela făcea la Irma.

— Atuncĭ aĭ face bine ca de uă dată cu inima sĕ 'țĭ asigurezĭ și mintea, — 'ĭ rĕspunse Olga cu acela-șĭ tonŭ glumețŭ.

— Pentru minte, nu este nicĭ unŭ pericolŭ. Cu uă ființă ca Elena cine-va nu póte fi în pericolŭ de câtŭ numaĭ cu inima; cândŭ inima îĭ rĕmâne neatinsă, mintea și-o păstréză întrégă. Suntŭ alt-felŭ de femeĭ acelea carĭ potŭ zăpăci mintea, fără ca sĕ atingă inima.

— Arŭ fi bine sĕ te grăbescĭ de a te duce la Brașov pentru ca foculŭ sĕ nu te surprinḑă maĭ înainte de a te fi asiguratŭ, — 'ĭ ḑise Olga.

— Maĭ este încă timpŭ, rĕspunse elŭ.

— De uă cam dată aidemŭ la cafea. Muzica a terminatŭ, lumea a plecatŭ și stomaculŭ începe sĕ se revolte.

XVII

Era într'o Marțĭ cândŭ Elena apăru pentru prima óră pe alee pentru a fermeca ochiĭ celoră ce o vĕḑură.

Alexandru îndrăgise fórte multŭ pe bătrâna de când 'ĭ spusese că cunósce pe Elena.

— O sĕ facĭ sĕ-mĭ capĕtŭ duşmane pe tóte tinerile pe carĭ le părăsescĭ pentru ca sĕ'mĭ facĭ curte mie, — ĭĭ ḑise rîḑêndŭ bătrâna. — Vĕdŭ eŭ că aĭ hotărâtŭ sĕ mĕ scoţĭ din ţîţînĭ, că aĭ pusŭ în gândŭ sĕ mĕ facĭ sĕ'mĭ perdŭ sărita... De, de, aĭ sfârşitŭ cu cele tinere. Dérŭ lasă că 'ţĭ amŭ înţelesŭ eŭ scopulŭ... Şiretule! Pênĕ erĭ, nu te încinsese dragostea de mine...

— Veḑĭ că pênĕ erĭ nu vorbisemŭ maĭ multŭ cu d-ta şi nu sciamŭ că vorbiţĭ aşa frumosŭ, — ĭĭ rĕspunse Alexandru asemenea rîḑêndŭ.

— Zĕŭ! 'ţĭ a plăcutŭ cumŭ amŭ vorbitŭ?

— Fórte multŭ. Dérŭ déca pe d-ta te supără societatea mea, atuncĭ mĕ retragŭ...

— Aide, aide, nu 'mĭ spune mie d'astea. Şi sĕ-ţĭ ḑicŭ că nu 'mĭ place sĕ te vĕdŭ pe lêngă mine, totŭ n'aĭ fugi pênĕ ce nu te voiŭ pune faççiă în faççiă cu aceea pentru care m'aĭ îndrăgostitŭ.

— Vedeţĭ c'amŭ avutŭ dreptate sĕ vĕ ḑicŭ că îmĭ place cum vorbiţĭ? rĕspunse Alexandru urmândŭ a zâmbi.

— O, bĕtrâneţe! bĕtrâneţe! ce aĭ fost şi ce aĭ ajuns! Uă dată eraĭ faţă şi acum aĭ rĕmasŭ căptuşélă. Uă dată eraĭ fulgerŭ şi astă-ḑĭ escĭ fitilŭ. Uă dată eraĭ amorulŭ, érŭ astă-ḑĭ slujescĭ de punte pentru a ajunge la elŭ! — esclamă bĕtrêna cu o seriositate prefăcută.

— O! vĕ rogŭ sĕ mĕ ertaţĭ déca glumele mele v'aŭ supĕrat. Eŭ nu amŭ avutŭ nicĭ de cum ideia ca sĕ vĕ supĕrŭ, — ĭĭ ḑise Alexandru cu óre-care témă de a nu fi supĕrat'o.

— Nu, dragulŭ meŭ, nu m'amŭ supĕratŭ. Eŭ sciŭ bine că omulŭ nu póte sĕ rĕmâe totŭ-d'auna acela-şĭ. Lumea este o scenă, iérŭ viaţa o piesă în care aceea-şĭ persónă jócă maĭ multe rolurĭ. Amŭ fostŭ şi eŭ tênĕră şi... amŭ avutŭ trebuinţă de căptuşélă, m'amŭ servitŭ

de fitilŭ, și amŭ alergatŭ la ajutorulŭ uneĭ persóne pentru a'mĭ sluji de punte. Credŭ dérŭ tinereţeĭ, şi nu mĕ daŭ în lăturĭ ca sĕ plătescŭ détoriile ce le-amŭ făcutŭ.

— Sunteţĭ nepreţuită! In vremea d-v. a trebuitŭ sĕ întórceţĭ multe capete şi sĕ fulgeraţĭ multe inimĭ; acésta se vede atâtŭ din figura d-v, care încĕ păstréză urmele frumuseţeĭ, câtŭ şi prin inteligenţa din care încĕ v'a rĕmasŭ destulŭ.

— Linguşitorule! Te grăbescĭ sĕ'mĭ plătescĭ maĭ din 'nainte serviciulŭ ce aşteptĭ de la mine pentru ca sĕ mĕ arvunescĭ, şi ca monedă 'ţĭ-aĭ alesŭ linguşirea.

— O! vĕ asigurŭ că suntŭ fórte sincerŭ în ceea ce vĕ spunŭ.

— Bine, bine, le primescŭ. Natura omenéscă este plină de slăbiciunĭ; tinerilorŭ le place totŭ-d'auna cândŭ le vorbesce cine-va de ceea-ce este şi... chiarŭ de ceea-ce nu este, iérŭ nouĕ bătrânilorŭ de ceea-ce amŭ fostŭ. Uniĭ trăescŭ cu presentulŭ şi cu speranţele în viitorŭ, alţiĭ cu trecutulŭ şi cu regretele în presentŭ... A! dérŭ étă frumósa Elena care vine spre noĭ. Sĕ mĕ grăbescŭ a'mĭ plăti détoria.

Indată ce se întâlnirĕ, bătrâna dupĕ ce schimbă câte-va vorbe cu muma Eleneĭ, îĭ presintă pe Alexandru, spuindu-ĭ că 'lŭ are vecinŭ. In urmă, întorcêndu-se către Elena îĭ ḑise: — Dragă Leni, 'ţĭ presintŭ pe d-lŭ Alexandru C... — unŭ fluture neobositŭ şi nesăţiosŭ, — adăogă ea zîmbindŭ.

— Dracu sĕ te ia! — ḑise Alexandru în sineşĭ. — Bĕtrânele astea pismuiescŭ pe ceĭ tinerĭ, şi avêndŭ aerul că 'ĭ servesce ele nu facŭ în realitate de câtŭ aĭ deservi. Acésta negreşitŭ pentru ca sĕ 'şĭ verse foculŭ pe tinereţea ce nu maĭ potŭ avea.

Şi ascunḑêndu-şĭ supĕrarea sub uă uşóră ḑîmbire, se

înclină înaintea Elenei care, rĕspundêndu'ĭ, zîmbea de vorbele bătrâneĭ.

După câte-va cuvinte schimbate între dênşiĭ, eĭ se despărţiră, rĕmâindŭ Alexandru érăşĭ numaĭ cu bătrâna-

— Ţĭ-a displăcutŭ că te-amŭ făcutŭ fluture, 'ĭ ḑise bĕtrâna.

— Adevĕrulŭ este că se putea sĕ mĕ scutiţĭ de o asemenea calificare. Ce idee are sĕ 'şĭ facă de mine...

— O! nu te teme, — 'lŭ întrerupse bĕtrâna. — Florile iubescŭ fluturiĭ, şi aceea care va isbuti sĕ 'lŭ lipéscă maĭ multŭ de dênsa va simţi uă plăcere şi maĭ mare, pentru cá a avutŭ maĭ multă putere de câtŭ cele-l-alte.

— Bine sciţĭ sĕle potriviţĭ, 'ĭ ḑise Alexandru ḑîmbind.

— Nu este nicĭ o potrivélă. Ascultă ce 'ţĭ spunŭ eŭ, încrede-te în esperienţa bătrânilorŭ. D-ta escĭ âncă prea tênărŭ şi nu poţĭ cunósce inima şi partea slabă a femeilor.

— Sĕ pot cunósce inima uneĭ femeĭ! Dér ḑĕŭ eŭ mĕ îndoescŭ că şĭ-o póte cunósce chiarŭ ea însă-şĭ.

— Tocmaĭ pentru asta îţĭ ḑicŭ sĕ te încreḑĭ în vorbele mele. Suntŭ femee şi amŭ trecutŭ prin multe, prin urmare cunoscŭ slăbiciunile natureĭ femeilorŭ şi şciŭ cum trebuie cine-va sĕ se ea cu ele pentru ca sĕ le ameţéscă.

— Bine v'amŭ ḑisŭ eŭ că suntetĭ nepreţuită.

— Amŭ fostŭ şi maĭ nepreţuită, ḑise ea cu expresiunea unuĭ adâncŭ regretŭ. — In sfârşitŭ 'ţĭ amŭ îndeplinitŭ dorinţa ce avéĭ....

— Vĕ suntŭ fórte recunoscătorŭ pentru plăcerea ce 'mĭ-aţĭ făcutŭ, — o întrerupse Alexandru.

— Plăcerea este şi pentru mine, căcĭ astă-ḑĭ singura mea mulţumire este cândŭ vĕdŭ duoĭ tinerĭ care se înţelegŭ, douĕ inimĭ carĭ se iubescŭ; mi se pare că âncă mĕ vĕdŭ pe mine astŭ-felŭ cumŭ eramŭ odată... Eĭ dér acumŭ d-ta remâĭ, căcĭ eŭ mĕ ducŭ la cafea. Du-te de

[illegible]

— Ce vreĭ? ĭlŭ [illegible] acei carĭ aŭ jugulŭ după [illegible] gâtulŭ altora; li se pare [illegible] jugaţĭ cu atâtŭ lorŭ le-arŭ [illegible]

— Şirétă e baba! — dise Alexandru [illegible]

Eĭ se maĭ preumblară puţinŭ şi în urmă se duseră a casă sĕ ia cafeóua.

XVIII

Alexandru se grăbi a profita de recomandaţiunea ce ĭ-a fostŭ făcută de bĕtrâna, astŭ-felŭ în tóte dilele, diminéţa la cură, pe séră la promenadă, elŭ umbla şi vorbea cu Elena.

Elena era de uă natură seriósă și visătóre, de unu caracterŭ francŭ și sincerŭ, de uă inteligență vie și bogată pe care natura, maĭ multŭ de câtŭ cultura și lumea în care trăia, o a desvoltatŭ și rafinatŭ.

Ea era modestă, fără afectațiune, și de uă blândețe care atrăgea și inspira simpatia, dérŭ în acelașĭ timpŭ impunea respectulŭ. Erea fórte amabilă, ênsĕ nu pênĕ la [illegible] câtŭ sĕ se sacrifice pentru a suferi lêngĕ dênsa persóne carĭ arŭ fi avutŭ față cu ea de purtare [illegible] orĭ intențiunĭ de acele [illegible] bărbațĭ le [illegible] când ele nu le [illegible] speranță chiarŭ.

Amŭ vĕḑutŭ multe [illegible] de către bărbațĭ, fără ca sĕ fi [illegible] în realitate, dérŭ numaĭ pentru că dênsele seŭ nu [illegible] intențiunile și purtarea bărbațilorŭ carĭ le încunjurau, orĭ că nu erau în destulŭ de curagióse pentru a 'ĭ pune la loculŭ lorŭ și aĭ depărta de lêngĕ ele.

Aceste calitățĭ ale Eleneĭ, pe care Alexandru le descoperea pe fie-care ḑi, îlŭ atrăgea și îlŭ câștiga maĭ multŭ de câtŭ frumusețea eĭ fisică.

Câtŭ pentru Elena, afară de simpatia ce îĭ inspira natura și caracterulŭ luĭ Alexandru, — care se asemĕna fórte multŭ cu ale eĭ, — maĭ erea âncă și purtarea luĭ cuviinciósă și modestă care o făcea ca sĕ nu 'ĭ displacă orĭ când elŭ venea pe lângă dênsa.

*
* *

Sâmbătă pe la treĭ ore, Alexandru împreună cu societatea, în care îșĭ petrecea, se urcară pe munte, și întinḑêndŭ tartanale pe iarbă se așeḑară pe ele.

Glumêŭ, rîdêŭ, se jucaŭ și cântaŭ.

Alexandru era fórte veselŭ. De uă détă ênsĕ elŭ tresări, Elena împreună cu muma sa se urcaŭ pe munte.

Ele se aședară pe iarbă la uă distanță depărtată de loculŭ unde era Alexandru, și muma Eleneĭ începu sĕ lucrede, iérŭ Elena deschise cartea ce ținea în mână.

De la venirea Eleneĭ, Alexandru îșĭ perdùse veselia; ochiĭ sĕĭ ênsĕ se îndreptaŭ adesea asupra eĭ.

Irma observase mișcarea luĭ Alexandru la vederea Eleneĭ, cum și schimbarea ce se făcuse în elŭ de la venirea eĭ, și uă amărăciune 'ĭ coprinse sufletulŭ, érŭ buzele 'ĭ păliră. Ea vedea, și maĭ multŭ presimțea, că acea ființă atâtŭ de blândă are sĕ 'ĭ sfășie inima.

Alexandru 'șĭ dedea tóte silințele ca sĕ ascundă turburarea sea sub masca veselieĭ.

Irma ênsĕ, maĭ puținŭ ca toțĭ ceĭ-l'alțĭ nu se putea amăgi de prefăcătoria luĭ.

— Ce dicĭ, Alexandre, despre aceste locurĭ în carĭ ne aflămŭ. Le găsescĭ frumóse? îlŭ întrebă Olga zîmbindŭ și cu uă întonațiune intenționată.

— Totŭ-d'auna îmĭ parŭ frumóse locurile în carĭ mĕ găsescŭ cu uă societate atâtŭ de plăcută, — respunse el cu unŭ tonŭ liniscitŭ.

— Dérŭ nu găsițĭ că posițiunile din jurulŭ nostru suntŭ multŭ maĭ interesante ? — îlŭ întrebă Ghizela cu uă zîmbire ironică.

— Fórte interesante. Insĕ, o repetŭ, cândŭ mĕ gândescŭ atâtŭ de bine că acum nu maĭ amŭ ochĭ ca sĕ vĕdŭ împrejurulŭ meŭ.

— A fi cine-va galantŭ nu va sĕ dică a fi și cu adevĕrulŭ, — îĭ dise Irma pișcată de gelosie.

— Cum ? De ce îmĭ diceți asta ?... Nu înțelegŭ ce voițĭ sĕ dicețĭ, — respunse elŭ prefăcêndu-se că nu înțelege.

— Voescŭ sĕ ḑicŭ că nu trebue cine-va sĕ ascundă adevĕrulŭ sub galanterie, evitând de a rĕspunde la întrebare.

— Dérŭ nu este greșala mea, déca d-v. luațĭ adevĕrulŭ dreptŭ galanterie. Nu amŭ ocolitŭ nicĭ cum pentru a nu rĕspunde, din contra credŭ că amŭ rĕspunsŭ fórte directŭ la întrebare ḑicêndu-vĕ că mĕ găsescŭ fórte bine în societatea d-v. în câtŭ sĕ nu maĭ potŭ vedea împrejurulŭ meŭ.

— Dragă Alexandre, escĭ prea multŭ galantŭ pentru ca sĕ poțĭ fi și sincerŭ, — îĭ ḑise Olga rîḑêndŭ.

— Avețĭ maĭ multă diplomație de câtŭ sinceritate, — urmă Ghizela.

— Suntețĭ maĭ multŭ ascunsŭ de câtŭ francŭ adăogă Irma.

— Și d-v. sunteţĭ maĭ multŭ bănuitóre de câtŭ drepte, astŭ-felŭ în câtŭ sub celŭ maĭ curatŭ adevĕrŭ vedețĭ totŭ-d'auna ceva ascunsŭ, — le respunse Alexandru rîḑêndŭ de loviturile ce ploaŭ asupra luĭ.

Bărbațiĭ rîdéŭ de bătălia încinsă între Alexandru și dame.

— Ține-te bine, domnule Alexandre, îĭ ḑise unulŭ din eĭ, — lupta se încinge și devine seriósă, inamiciĭ suntŭ puternicĭ.

— Lupta fiindŭ inegală, cată sĕ renunțŭ la dênsa, căcĭ cum așŭ putea sĕ luptŭ în contra maĭ multorŭ femeĭ?... Pentre unŭ bărbatŭ este fórte greŭ sĕ pótă lupta contra uneĭ singure femeĭ, atâtŭ loviturile ce ele daŭ suntŭ afară din regulele lupteĭ, și pe atâtŭ de ascunse pe câtŭ suntŭ și neleale, ḑise Alexandru, rîḑândŭ.

— Veḑĭ, astă dată nu maĭ eștĭ galantŭ de felŭ, — îĭ respunse Irma ḑîmbindŭ.

— Aĭ căḑutŭ în escesulŭ contrariŭ, urmă Olga.

— Ne tratedĭ cu multă asprime, — adăogă Ghizela.

— Eĭ, Dumnedeulŭ meŭ, nu maĭ știe cineva cum sĕ facă cu d-v. Déca vĕ spunŭ adevĕrulŭ îmĭ diceţĭ că suntŭ galantŭ, déca mĕ plângŭ de nedreptatea d-v. 'mĭ diceţĭ că nu suntŭ galantŭ. Cine v'arŭ putea împăca? Eŭ credŭ că nicĭ chiarŭ unŭ îngerŭ din cerŭ de s'arŭ coborâ âncă nu arŭ isbuti... Póte vr'unŭ locuitorŭ d'aĭ infernuluĭ! — respunse elŭ cu tonulŭ uneĭ prefăcute disperărĭ.

— Bravo! bravo! Din ce în ce maĭ frumosŭ! — respunseră ele rîdêndŭ și bătândŭ în palme.

— Sciţĭ ce? Orĭ încetaţĭ cu rĕutăţile séŭ mĕ faceţĭ sĕ credŭ că a'ţĭ hotărâtŭ sĕ mĕ goniţĭ dintre d-v., — le dise Alexandru cu uă seriositate prefăcută.

— Faceţĭ pace, faceţĭ pace, — le diseră ceĭ-l'alţĭ bărbaţĭ.

— Armistiţiŭ, armistiţiŭ, pênĕ ce se va încheia pacea definitivă, — dise Olga.

— Sĕ ne grăbimŭ, sĕ ne grăbimŭ, căcĭ mi se pare că d-lŭ Alexandru caută unŭ pretextŭ pentru ca sĕ fugă dintre noĭ,—urmă Ghizela.

— Și pentru că s'a revoltatŭ contra nóstră, sĕ 'lŭ pedepsimŭ prin alŭ reţine între noĭ — adăogă Irma.

— Vĕ suntŭ fórte recunoscĕtorŭ pentru asprimea cu care mĕ pedepsiţĭ; cu acestŭ modŭ mĕ veţĭ încurajea ca sĕ mĕ revoltŭ adesea, — rĕspunse Alexandru mulţumindu-le prin uă dulce zîmbire.

— A! a! 'ţĭ aĭ revenitŭ într'ale dumitale... galantulŭ rătăcitŭ îșĭ regăsesce drumulŭ ce pierdu-se, îĭ dise Irma.

— Pace! pace! — strigă Olga. — Sĕ ne jucămŭ ceva.

Eĭ începură a se juca; și făcéŭ atâtŭ de mare sgomotŭ în câtŭ adesea Elena întrerupea cetirea pentru a se uita la dênșiĭ.

Ochiĭ luĭ Alexandru, carĭ în mijloculŭ joculuĭ se îndreptaŭ maĭ ne contenitŭ spre Elena, se întâlniră de câte-va orĭ cu aĭ eĭ.

Muzica începuse sĕ cânte pe promenadă, ênsĕ societatea nóstră hotărâ a nu se scoborâ, preferindŭ maĭ bine sĕ rĕmâe pe munte de unde putea asculta muzica și în acelașŭ timpŭ a urma cu nebuniile carĭ îĭ amuzaŭ fórte multŭ.

Alexandru, vĕḑêndŭ pe Elena scoborândŭ, arŭ fi doritŭ sĕ plece și elŭ, ênsĕ nu se putea sĕ se desparță de societatea cu care își petrecea totŭ-d'auna, și ast-felŭ fu nevoitŭ sĕ se resigneze.

XIX

Nóptea începênd sĕ 'șĭ desfășure umbrele, societatea se hotărî sĕ se scobóre.

Cândŭ ajunse pe alee, Alexandru se uită sĕ véḑă pe Elena; Ea ênsĕ numaĭ era acolo, muzica terminase și maĭ tótă lumea plecase.

Indispusŭ din causa că a fostŭ lipsitŭ de plăcerea de a puté fi împreună cu Elena pe promenadă, Alexandru nu a voitŭ sĕ se ducă cu Olga a casă pentru a lua caféoa, după obiceiŭ, la dênșiĭ; elŭ pretextă că are sĕ respunḑă la uă scrisóre, alŭ căreĭ rĕspunsŭ nu puté sĕ fie amênatŭ.

Elŭ se duse acasă, luă caféoa și dupĕ vre-uă jumĕtate oră se întórse pe alee. Apucă la drépta, merse pênĕ în capătulŭ aleeĭ, se întórse și cândŭ ajunse la capătulŭ celŭ-l-altŭ găsi pe o bancă pe Elena cu muma-sa și cu bătrâna.

— Dérŭ ce te-aĭ făcutŭ, d-le Alexandre? îlŭ întrebă bătrâna cândŭ elŭ trecea pe lêngă dênsele, —

amŭ credutŭ că aĭ părăsitŭ băile căcĭ nu te-amŭ maĭ vĕdutŭ de adĭ diminéță. Cine scie pe unde te-aĭ rătăcitŭ...

— Nu m'amŭ rătăcitŭ, rĕspunse elŭ dupĕ ce le salută, dérŭ amŭ fostŭ pe munte împreună cu maĭ mulțĭ.

— Dovadă că petrecea'ĭ fórte bine pe câtă vreme nu aĭ venitŭ sĕ asculțĭ musica, — îlŭ întrerupse bătrâna.

— Societatea în care mĕ găsémŭ a voitŭ sĕ rĕmâe acolo, și eŭ nu putémŭ face altŭ-felŭ, cu tótă dorința ce așŭ fi avutŭ de a veni josŭ, — respunse elŭ uitându-se la Elena.

— In adevĕrŭ că petreceaŭ fórte bine, dise muma Eleneĭ adresându-se către bĕtrână. — Rîdeaŭ, vorbeaŭ cântaŭ, eraŭ atâtŭ de veselĭ, în câtŭ făceaŭ plăcere chiarŭ acelorŭ carĭ îĭ priveaŭ...

— Făceaŭ atâta sgomotŭ în câtŭ nu putémŭ sĕ citescŭ, — adăogă Elena zîmbindŭ.

— A, domnișóră, îmĭ pare fórte rĕŭ că prin nebuniile nóstre v'amŭ lipsitŭ de plăcerea...

— O, nu domnule! se grăbi Elena a'lŭ întrerupe, — nu luațĭ în seriosŭ ce amŭ disŭ, căcĭ amŭ glumitŭ. Vĕ asigurŭ că nu amŭ fostŭ lipsită de nicĭ uă plăcere, din contră era uă plăcere pentru noĭ ascultândŭ cântările și vĕdêndŭ veselia de care era animată societatea întrégă.

— In adevĕrŭ că amŭ făcutŭ multŭ sgomotŭ, dise Alexandru.

— Dovadă că vĕ petreceațĭ bine, — rĕspunse muma Eleneĭ.

— O!! domnulŭ Alexandru petrece fórte bine, dise bătrâna. — Décă este cineva în băĭ care în adevĕrŭ petrece, este numaĭ d-luĭ.

— Avețĭ cunoscințe multe? îlŭ întrebă muma Eleneĭ.

— Cunoscŭ maĭ multă lume, respunse Alexandru. Dérŭ dintre tóte cunoscințele, suntŭ câteva pesóne carĭ ne-amŭ formatŭ într'unŭ cercŭ și ne petrecemŭ totŭ-d'auna împreună.

— In tóte serile se adunŭ, cândŭ într'uă familiă cândŭ într'alta și acolo cântă la clavirŭ și jócă tótă nóptea, —ḑise bătrâna.

— Așa! esclamă Elena, — dansațĭ în tóte serile!

— In tóte serile.

— Ce bine facețĭ!

— Fórte bine, fórte plăcutŭ, ênsĕ în tóte nopțile! Prea este obositorŭ. Ișĭ ruinéză cineva sănĕtatea nedormindŭ nóptea, maĭ cu sémă la băĭ unde trebuie sĕ se scóle de diminéță,—ḑise bătrâna.

— A, nu credețĭ că întrebuințămŭ tótă nóptea în adunările nóstre obicĭnuite. Nicĭ o dată nu trecemŭ peste mieḑulŭ nopțeĭ.

— Apoĭ sĕ vĕ culcațĭ totŭ-d'auna la unŭ césŭ dupĕ mieḑulŭ nopțeĭ și a doua ḑi la șése sĕ fițĭ sculațĭ, puținŭ este? Eŭ douĕ nopțĭ sĕ facŭ asta n'așŭ maĭ fi bună de nimicŭ.

— D-ta negreșitŭ că nu aĭ putea sĕ lupțĭ acum, ênsĕ aduțĭ aminte déca cândŭ ereaĭ tênĕră nu făceaĭ totŭ astŭ-felŭ, — îĭ ḑise muma Eleneĭ.

— 'Șĭ a uitatŭ d'atuncea și de aceia i se pare curiosŭ acum, — adăogă Elena.

— Adevĕratŭ este că jucamŭ pênĕ la ḑioă și nu simțiamŭ obosélă; ênsĕ asta nu erea în tóte nopțile. Fórte rarŭ se întâmplaŭ asemenea împrejurărĭ, numaĭ cândŭ erea vre uă nuntă, séŭ cine știe ce prasnicŭ mare, cândŭ părinții noștri se sculaŭ de la masă

voioşĭ şi aprinşĭ de nu se maĭ puteaŭ potoli pênĕ la ḑiuă; şi cu pulpenele antirielorŭ resfrânte şi prinse în brâŭ, învârtindŭ hora şi sărindŭ la chindie, îşĭ uitaŭ cum trecŭ césurile şi nu le maĭ ardea de somnŭ. Eĭ, dérŭ cum ḑicŭ, asta se întâmpla maĭ rarŭ. Insă cum face-ţĭ d-v. în tóte nopţile este prea din cale afară.

— Cândŭ este cine-va tênĕrŭ plăcerea 'lŭ hrănesce ca şi odihna, rĕspunse Alexandru.

— Plăcerea, plăcerea pênĕ la unŭ locŭ, dérŭ aşa totŭ-d'auna aduce şi ea saţiŭ... ḑise bătrâna.

— Danţulŭ sĕ aducă saţiŭ! esclamă Elena.

— Iubiţĭ multŭ danţulŭ, domnişóră? o întrebă Alexandru.

— O, da! şi maĭ cu osebire atuncĭ cândŭ este unŭ salonŭ spaţiosŭ, uă musică bună şi unŭ bunŭ dănţuitorŭ, respunse ea.

— Aveţĭ dreptate; cu aceste treĭ condiţiunĭ danţulŭ este unŭ adevĕratŭ transportŭ, ḑise Alexandru.

— Şi la ce oră vĕ începeţĭ serile? îlŭ întrebă Elena.

— Celŭ maĭ têrḑiŭ la nouĕ suntemŭ adunaţĭ.

— Dérŭ atuncĭ astă séră sunteţĭ în întêrḑiere.

— In astă séră nu ne adunămŭ. Pentru mâine séră fiindŭ aranjatŭ unŭ balŭ publicŭ care are sĕ dureze negreşitŭ maĭ mulŭ de câtŭ obicĭnuitele nóstre adunărĭ, amŭ hotărâtŭ cu toţiĭ ca astăḑĭ sĕ ne odihnimŭ.

— Bine că va datŭ D-ḑeŭ puţină minte pentru astă séră, ḑise bĕtrâna. — Care dintre d-vóstră a avutŭ acéstă idee mintósă? Negreşitŭ că nu d-ta...

— Aşa de fără minte mĕ creḑĭ? o întrebă Alexandru rîḑêndŭ.

— Mintea d-tale o fi bună pentru altŭ ceva, dérŭ când este vorba de petrecerĭ, pentru jocŭ, apoĭ déca s'arŭ pu-